

1. Torpağın kimyəvi tərkibin hansı alimlər öyrənmişlər ?

- Dokuçayev, Tyurin
- Dokuçayev, Sibirsev
- ✓ Fersman, Vinqradov
- N.Əliyev, Q.Məmmədov
- Aleksandrova, Kononova

2. Materiklərin birinci torpaq xəritəsi kim tərəfindən hazırlanmışdır?

- L.İ.Praslov
- ✓ V.V.Dokuçayev
- V.Q.Kozanov
- Ç.E.Kelloq
- İ.P.Gerasimov

3. Fiziki asınma nədir?

- Yüksək təzyiq nəticəsində əmələ gəlmiş süxurları təşkil edən mineral birləşmələr kompleksidir
- Təzyiq prosesləri nəticəsində substrat əmələ gətirməsidir
- ✓ Süxur kütləsinin qeyri-bərabər qızması və soyuması nəticəsində öz bütövlüyünü itirən xırdalanma prosesidir
- Yer qabığını təşkil edən süxurların əmələ gəlmə şəraitidir
- Süxurların ilkin yarandığı mühitdə termodinamik bir prosesdir

4. Yer kürəsinin daş örtüyünə nə deyilir?

- kosmik fəza
- efir fəzası
- ✓ litosfer deyilir
- atmosfer deyilir
- hidrosfer deyilir

5. Torpaq neçə fazadan ibarətdir?

- plazma, ion, qaz
- ✓ bərk, maye, qaz
- qaz, su, buxar
- qaz, su, buxar
- maye, axıcı, plazma

6. ən böyük subtropik səhra və yarımsəhra vilayəti hansıdır?

- ✓ Afrika-Asiya vilayəti
- Cənubi Amerika vilayəti
- Avstraliya vilayəti
- Şimali Amerika vilayəti
- Cənubi Afrika vilayəti

7. Hal-hazırda Avstraliya ərazisinin neçə faizi mənimsənilmişdir?

- 40,5 %
- 35 %-i
- ✓ 25 %-i
- 21 %-i
- 43,7 %-i

8. Humus nədir?

- İlkin üzvi qalıqların çevrilməsinin aralıq məhsullarıdır
- İlkin üzvi qalıqların kütləsidir
- ✓ Üzvi maddələrin mürəkkəb kompleksidir
- Əsasən azot və hidrogen ionlarından ibarət birləşmədir
- Qələvi məhlullu suda tez həll olan maddədir

9. Tropik qurşaqlarda əkinçilik məqsədilə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə edilir?

- ✓ marqalit və bərkimiş qara torpaqlardan
- açıq boz və boz-qonur torpaqlardan
- duzların səthə çıxdığı səhra torpaqlardan
- şabalıdı və tünd qəhvəli torpaqlardan
- rütubətli və qırmızı-sarı torpaqlardan

10. Qırmızı-sarı ferralit torpaqların yaranması üçün əsasən hansı iqlim şəraiti lazımdır?

- daha quru və isti iqlim şəraiti
- gecə və gündüz arasında temperatur fərqi çox olduqda
- yağıntıların miqdarı çox, temperatur az olduqda
- daha soyuq və tayqa iqlim şəraitində
- ✓ daha isti və rütubətli şərait

11. Hal-hazırda dünya əhalisinin sayına görə əkin sahələrinin paylanması hansı nisbətdə baş verir?

- əkin sahələri artmışdır
- dağlıq ərazilərdən istifadə çoxalmışdır
- ✓ əkin sahələri azalmışdır
- okeanın qurudulması prosesləri gücləndirilmişdir
- əkinə yararlı sahələr dəyişməmişdir

12. Son 300 ildə Yer kürəsinin əsas sahələri olan meşə, otlaq və əkin sahələrində artım və azalma nisbəti necə dəyişmişdir?

- ✓ meşə-azalmış, otlaq-dəyişməmiş, əkin-artmışdır
- meşə-dəyişməmiş, otlaq-azalmış, əkin-azalmışdır
- meşə-artmış, otlaq-azalmış, əkin-artmışdır
- meşə-artmış, otlaq-artmış, əkin-dəyişməmişdir
- meşə-azalmış, otlaq-artmış, əkin-azalmışdır

13. Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir ?

- faydalı qazıntı çıxarılan ərazilər
- qurudulmuş göl çalaları
- dağlıq ərazilərin torpaqları
- qurudulmuş bataqlıqlar
- ✓ şumlanmış torpaq sahələri

14. Bütün dünyada ekstra arid səhraların sahəsi nə qələrdir ?

- ✓ 9 mln. km²
- 38,5 mln.km²
- 5,3 mln.km²
- 22, 5 mln.km²
- 17 mln.km²

15. Hal-hazırda hər il sahəsi genişlənərək yararlı torpaqları məhv edən səhralar hansılardır?

- Qızılqum, Qobi, Viktoriya
- Hibson, Rub-əçl-Xali, Kaklaxari
- ✓ Atakama, Tar, Böyük Səhra
- Viktoriya, Atakama, Qızılqum

- Namibiya, Qaraqum, Təklə-Məkan

16. Torpaq sahələrinin ekoloji şəraitini nəzərə almaqla genişləndirilməsi əsasən hansı ərazilərin hesabına mümkündür ?

- ✓ meşə sahələri
- yarımsəhralar
- arid çöllər
- bedlend ərazilər
- bağ çəmənləri

17. Amerika regionun ən çox mənimsənilən hissəsi haradadır?

- Latın Amerikası
- Kanada ərazisi
- Argentina ərazisi
- Mərkəzi Amerika
- ✓ ABŞ ərazisi

18. Afrika regionunun torpaq ehtiyatlarından əsasən hansı istiqamətdə istifadə edilir?

- sənaye sahələri
- əkinçilik üçün
- bağ sahələri
- faydalı qazıntılar
- ✓ örüşlər kimi

19. Bəçirilən sahələr ümumi torpaq fondunun necə faizini təşkil edir ?

- 5 %-ni
- 6,7 %-ni
- 9,3 %-ni
- ✓ 11,2%-ni
- 8 %-ni

20. Məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- 5700 mln.ha
- ✓ 8500 mln.ha
- 7300 mln.ha
- 4200 mln. ha
- 6000 mln.ha

21. Torpaq ehtiyatları aşağıdakılardan hansılardır?
1. məhsuldar 4. az məhsuldar
2. şorəkətli 5. qeyrləşmiş
3. bataqlıq 6. qeyri-məhsuldar

- 2, 3, 4
- 3, 5, 6
- ✓ 1, 4, 6
- 2, 4, 6
- 1, 3, 5

22. Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir?

- 2-3 mln. ha
- 3,5 mln.ha
- 5,4 mln.ha
- 4 mln.ha
- ✓ 6-7 mln.ha

23. Torpaqda yaşayan mikroorqanizmlər üçün enerji və qida mənbəyi nədən ibarətdir ?
- Torpaqda olan fosforun miqdarından
 - ✓ Torpaqda olan üzvi maddələrin miqdarından
 - Torpaqda olan azotun miqdarından
 - Torpaqda olan karbon qazının miqdarından
 - Torpaqda olan kükürdün miqdarından
24. Üzvi maddələrin (qalıqların) kimyəvi tərkibinin neçə faizi sudan ibarətdir?
- 10-20 %-i
 - 50-75%-i
 - ✓ 75-90%-i
 - 100%-i
 - 25-50 %-i
25. Qida maddələrinin müasir bioloji dövrəni hansı alimin elmi nəzəriyyəsinə əsaslanır ?
- ✓ V.İ.Vernadski
 - B.B.Polinov
 - H.Ə.Əliyev
 - H. Zərdabi
 - V.V. Dokuçayev
26. İzafe turşuluğun olduğu, eroziyanın və səth laterit horizantların təsiri nəticəsində münbitliyi azalan və istifadəyə yaramayan torpaqlar hansı ərazilərdədir
- ✓ tropik rütubətli – meşələr vilayətində
 - tropik qəhvəyi – qırmızı və qara torpaqlarda
 - tropik səhra və yarımsəhralarda
 - tropik kserofit – meşə qurşağında
 - tropiklərin quru savannalarında
27. Tropik rütubətli – meşələr vilayətində gündüz qırmızı və gündüz tropik meşə torpaqları əsasən hansı süxurlar üzərində formalaşmışdır?
- yura və təbaşir yaşlı süxurlar üzərində
 - laterit horizontlu süxurlar üzərində
 - eroziyanın sürətli inkişaf etdiyi sahələrdə
 - ✓ qələvi və əhəngli süxurlar üzərində
 - izafe turşuluğun mövcud olduğu dağ süxurlarında
28. Tropik qurşaqda meşə altındakı torpaqların günəş şüaları almaması nə ilə nəticələnir?
- torpaq səthi bəsitləşir və humusun miqdarı azalır
 - ✓ torpağın səthi tez parçalanan üzvi qalıqlarla örtülü olur.
 - rütubətin miqdarı və bataqlıqlaşma prosesi sürətlənir
 - lyanakimilərin miqdarı artır və cəngəlliklər yaranır
 - qələvi və əhəng tipli süxurlar üstünlük təşkil edir
29. Lateritləşmiş sahələrdə formalaşan dəmirli – kvarsli hissələr torpağın hansı sahələrində toplanır?
- əhəng tərkibli süxurların üstünlük təşkil etdiyi sahələrdə
 - bataqlıqlaşmanın intensiv getdiyi rütubətli sahələrdə.
 - termik şəraitin oxşar olduğu dərin qatlarda
 - ✓ torpaqların müxtəlif dərinliklərdə və aşınma qabığında
 - rütubətlənmə və torpaqəmələgətirici süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə
30. Lateritləşmə prosesinin yaranması hansı təbii hadisənin hesabına baş verir?

- quraq mövsümün daha uzun yağıntıların isə nisbətən az olduğu ərazilərdə
- termik şəraitin oxşar olduğu torpaqların yayılmasında rütubətin çoxluğu ilə
- yodlu-bromlu məhlulların torpaq səthindən dərinliklərə yuyulması ilə
- kserofit meşə və quru savannalarda torpaqların minerallaşması ilə
- ✓ dəmir birləşmələrinin, torpaq məhlullarının yan axınlarının gətirilməsi ilə

31. Ferralitləşmə prosesinin getməsi üçün lazım olan yağıntı miqdarını göstər:

- 1500 – 1600 mm
- 200 – 300 mm
- 500 – 800 mm
- ✓ 800 – 1000 mm
- 1000 – 1200 mm

32. Azərbaycanda antropogen mənşəli landşaftlara aid torpaq tipii hansıdır?

- dağ qonur torpaqlar
- ✓ dağ qara torpaqlar
- şoran torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- qırmızı-ferralit torpaqlar

33. əhalinin artım səviyyəsini nəzərə alaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- ✓ tropik meşələrin sürətlə qırılmasına
- okeanların süni şəkildə qurudulmasına
- sürüşmə hallarının intensivləşməsinə

34. Torpaqların müxtəlif dərinliklərində və aşınma qabığında toplanan dəmirli-kvarslı konkresiyalar necə adlanır?

- Brekçiyalar
- Solonçaklar
- Terralitləşmə
- Lyoslaşma
- ✓ Lateritləşmə

35. Palıd-vələs qarışıqlı kserofit meşələrin altında əsasən hansı torpaq tipii əmələ gəlir?

- ✓ qəhvəyi torpaqlar
- podzol torpaqlar
- sarı torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- boz-qəhvəyi torpaqlar

36. Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- Süxurların aşınması ilə
- Oksidləşmə-karbonlaşma prosesi ilə
- ✓ Bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə
- Torpağın mütləq yaşı ilə
- İqlim amili ilə

37. Yerin üst təbəqəsini təşkil edən dağ süxurları əmələ gəlməsinə görə hansı qruplara bölünür ?

- üzvi və qeyri üzvi, maqmatik
- çökmə süxurlar və qumlar
- metamorfik, kimyəvi və üzvi
- metamorfik, kimyəvi və üzvi

✓ maqmatik, gillicə, metamorfik

38. Subtropik qurşaqlarda kserofit-meşə və kolluqlu-bozqır vilayətlərin əsas torpaq tipi hansılardır?

- Sarı və qırmızı
- ✓ qəhvəyi və boz-qəhvəyi
- qara və şabalıdı
- gilli və qleyli sarı
- qırmızımtıl - qara

Subtropik qurşaqlarda hansı torpaq-aqroekoloji vilayətlər ayrılır?

39. 1. rütubətli subtropik meşələr vilayəti
2. düzən və dağlar ərazilərin meşələri
3. ferralit və siallit-ferralit vilayət
4. subtropik kserofit-meşə və kollu bozqır vilayət
5. subtropik yarımsəhra və səhralar vilayəti
6. subtropik bərkimiş torpaqlar vilayəti

- 2, 3, 6
- 2, 4, 6
- 1, 3, 5
- 2, 5, 6
- ✓ 1, 4, 5

40. Qara torpaqlar əsasən hansı bitkilər altında əmələ gəlir?

- qarışıq meşələr altında
- ✓ ot bitkiləri altında
- enliyarpaqlı meşələr altında
- tropik meşələr altında
- iynəyarpaqlı meşələr altında

41. Torpaq əmələgəlmənin energetikasını ilk dəfə dünya miqyasında hansı alim öyrənmişdir?

- Gerasimov
- Buyanovski
- Rode
- Ponomaryova
- ✓ Volobuyev

42. Şoran torpaqlar hansı torpaqlara deyilir?

- Duzların maksimum torpaq profilinin orta hissəsində toplanmasına
- Duzların torpağın aerasiya zonasında toplanmasına
- Duzların torpağın 1 metrədən dərinlikdə yerləşdiyi halına
- Duzların maksimum 2 metrədən dərinədə yerləşməsinə
- ✓ Duzların maksimum miqdarının üstəki qatında toplanmasına

43. Torpağın udma qabiliyyətinin neçə növü mövcuddur?

- 1
- 3
- 4
- ✓ 5
- 2

44. Torpağın udma qabiliyyəti hansı proseslərlə bağlıdır?

- torpağın sülb hissəsi ilə
- torpağın qaz tərkibi ilə
- ✓ dispersliyi və kolloid halı ilə

- torpaq məhlulu ilə
- torpağın maye fazası ilə

45. Bioloji aşınmanın yaranmasına səbəb olan amillər hansılardır?

- Təbiətdə qələn abiotik proseslər
- Antropogen amillər
- ✓ Mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə bağlı nitifikasiya prosesi
- Fulvoturşulara bənzər turşu ifraz edən ilkin minerallar
- Biotik proseslər

46. Torpağın istilik keçirmə qabiliyyəti əsasən hansı xüsusiyyətlərdən asılıdır ?

- gilli süxurlardan və yeraltı sülardan
- qar örtüyündən və minerallardan
- kimyəvi elementlərdən və radiasiyadan
- çürüntü qatından və toz fraksiyasından
- ✓ rütubətlikdən və torpağın aerasiyasından

47. Torpağın günəş şüasını əksətdirmə qabiliyyəti necə adlanır ?

- kalloid
- istilik balans
- ✓ albedo
- aqromeliorasiya
- diffuziya

48. Torpağın şüaudmasını azaldan təbii kompleks hansıdır ?

- ot örtüyü
- qumlu səhralar
- kserofit kolluqlar
- qar örtüyü
- ✓ meşə örtüyü

49. Rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması nəticəsində yaranan proses necə adlanır?

- ✓ bataqlıqlaşma adlanır
- duzlaşma adlanır
- turşulaşma adlanır
- susuzlaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır

50. Su torpaqda neçə fazada olur?

- ✓ cazibə, kapilyar, hiqroskopik
- makroskopik, cazibə, axıcı
- axıcı, kapilyar, makroskopik
- dəfətmə, mikroskopik, makroskopik
- dəfətmə, axıcı, makroskopik

51. Torpağın kimyəvi xassələrini hansı elementlər və maddələr müəyyən edir?

- metallar və qeyri-üzvi maddələr
- ✓ mineral elementlər və üzvi maddələr
- duzlar və üzvi maddələr
- metallar və polimerlər
- duzlar və polimer maddələr

52. Yerin hansı en dairəsində olması, yamacın ekspozisiyası, torpağın mexaniki tərkibi və strukturluğu böyük rol oynayır :

- torpağın istilik əksətdirməsində
- ✓ torpağın istilik rejimində
- torpağın istilik balansında
- torpağın aqrotexniki tərkibində
- torpağın şüaudmasında

53. ən çox istilik keçirən təbii element hansıdır ?

- ✓ qum
- torf
- qarı
- humus
- gil

54. Torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı necə adlanır?

- münbit qatı
- susuz qatı
- turşulu qatı
- ✓ humus qatı
- şoran qatı

55. Torpağın istilik rejimini təyin edən istilik xassələri hansılardır ?

- ana süxur, şüaudma, bərkimə
- istilik tutumu, humus qatı, gillərin formalaşması
- ✓ şüaudma, əksətdirmə, istilik keçirmə və buraxma
- torpaq əmələgəlmə, mineralların parçalanması
- albedo xüsusiyyəti, humus qatı, münbitlik

56. Günəş şüasının yer səthinə düşən istiliyi təxminən bir dəqiqədə neçə kaloridir ?

- 1 sm²-ə 2,575 kalori
- ✓ 1 sm²-ə 1,946 kalori
- 1 sm²-ə 3,32 kalori
- 1 sm²-ə 3,32 kalori
- 1 sm²-ə 0,76 kalori

57. Torpağın yaranmasını təmin edən səbəblərə necə adlanır?

- torpaq bərpa etmə amili deyilir
- torpaqdağıtma amili deyilir
- torpaqyaratma amili deyilir
- ✓ torpaqəmələgəlmə amili deyilir
- torpaqyığılma amili deyilir

58. Torpağın nəmli qatını suyun hansı fazası yaradır

- cazibə suyu
- axar su
- durğun su
- çirkli su
- ✓ kapilyar su

59. Torpağın bərk hissəcikləri və onlar arasındakı fazaların ölçüləri onun hansı xüsusiyyətini müəyyən edir?

- məhsuldarlığını
- ✓ strukturunu
- istilik keçirməsini

- fəza qəfəsini
- müqavimətini

60. Subboreal bozqır vilayətlərin əsas ekoloji problemləri hansılardır?

- torpaqların həddindən çox rütubətlənməsi və lateritləşməsi
- torpaqların daha çox siallit və duzlu asınma qabığı üzərində yayılması
- ✓ su balansının , gübrə və qida rejiminin pozulması, eroziya
- qara torpaqların az məhsuldar olması və şorlaşması
- genetik cəhətcə dəyişilməsi və səhrələşməyə məruz qalması

61. Subboreal bozqır vilayətin Avrasiya hissəsini tutan əsas ölkələri göstər

- ✓ Rusiya, Ukrayna, Çin, Monqolustan
- Azərbaycan, Türkmənistan, Qazaxstan
- Polşa, Rusiya, Qazaxstan, Koreya
- Yaponiya, Qazaxstan, Azərbaycan
- Ukrayna, Hindistan, Nepal, Tayvan

62. Subboreal meşə vilayətinin meşə örtüyündən məhrum olduğu ərazilər hansılardır?

- Afrikanın Aralıq dənizi sahilləri
- ✓ Şərqi Asiya və Şimali Amerikanın qərbi
- Qərbi Avropa və Şimali Amerika
- Şərqi Avropa və Cənubi Asiya
- Cənubi Amerika və Avstraliyanın cənubu

63. Yarımsəhra və səhra ərazilərin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır?

- Şimali Amerika, Afrika
- Şimali Amerika-Avstraliya
- ✓ Afrika-Asiya, Cənubi Amerika
- Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
- Cənubi Afrika, Şimali Avropa

64. Yarımsəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- 53%-dən çox
- ✓ 40 %-ə qədər
- 65 %-dən çox
- 20 %-i
- 37,5 %-i

65. Yarımsəhra və səhra ərazilərin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır

- Şimali Amerika, Afrika
- Şimali Amerika-Avstraliya
- ✓ Afrika-Asiya, Cənubi Amerika
- Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
- Cənubi Afrika, Şimali Avropa

66. Yarımsəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- 53%-dən çox
- ✓ 40 %-ə qədər
- 65 %-dən çox
- 20 %-i
- 37,5 %-i

67. Şabalıdı torpaqlar subboreal qurşağın əsasən hansı zonalarında yayılmışdır?

- yüksək dağlıq zonalarında
- rütubətli düzənliklərdə
- yarımsəhra zonalarında
- ✓ quru bozqır zonalarında
- oksan sahili zonalarında

Subboreal qurşaş daxilində torpaq-aqroekoloji vilayətlərinin üç əsas tipi hansılardır?

- 68.
- 1.subboreal rütubətli meşə vəlayətləri
 - 2.subboreal şorakətəmələgəlmə vilayəti
 - 3.subboreal siallit gilləşmə vilayəti
 - 4.subboreal quraq bozqır vilayətləri
 - 5.subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri
 - 6.subboreal bozqır qara torpaqlar vilayəti

- 2,4, 6
- 1, 2, 4
- 3, 5, 6
- ✓ 1, 4, 5
- 2, 3,6

69. Torpaq möhtəviyyatı nədir?

- ✓ Torpaqda olan, lakin torpaq əmələgəlmə prosesi ilə əlaqəsi olmayan üzvi və mineral mənşəli cisimlərdir
- Üzvi maddələrin çatlar vasitəsi ilə dərinliyə daxil olmasıdır
- Torpağın rəngini əks etdirən morfoloji əlamətdir
- Torpağın strukturunu əks etdirən elementin
- Bioloji yeni törəmədir

70. Podzollaşma prosesi necə izah olunur?

- ✓ lil hissəciklərinin parçalanması
- turş məhsulların dəmirli qabığı dağıtması
- Lilin pozulmamış halda aşağıya hərəkəti
- mövsümi qleyli-ellüvial prosesin getməsi
- çimli-torflu prosesin aktivləşməsi

71. Boreal torpaq-iqlim qurşağında üstünlük təşkil edən iqlim tipini göstər.

- arid iqlim tipi
- kontinental iqlim tipi
- ekstrakontinental iqlim
- semiarid iqlim tipi
- ✓ humid iqlim tipi

72. Dünyada məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- 7300 mln.ha
- 4200 mln.ha
- 6000 mln.ha
- 5700 mln.ha
- ✓ 8500 mln.ha

73. Yer süxurlarının üst horizontlarında orqanizmləri bitki örtüyünün, atmosferin, hidrosferin uzunmüddətli mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində nə əmələ gəlmişdir?

- süxurlar əmələ gəlmişdir
- ✓ torpaq əmələ gəlmişdir
- gillər əmələ gəlmişdir
- dənizlər əmələ gəlmişdir
- su əmələ gəlmişdir

74. Geoloji proseslərin yaranması, o cümlədən biosferdə baş verən hadisələrin əksəriyyəti nə ilə əlaqələndirilir?
- kataklizm prosesilə
 - mürəkkəb kimyəvi reaksiyalarla
 - ✓ günəş aktivliyi ilə
 - kosmik sistemlərin təsirlə
 - dağəmələgəlmə prosesilə
75. Canlıların fəaliyyətinin Yer qabığının dəyişməsində əsas amil olduğunu sübut edən V.İ. Vernadski hansı təlimi yaratmışdır ?
- sansız faktorların təsiri təlimi
 - sansız faktorların təsiri təlimi
 - təbii faktorların
 - Günəş enerjisinin bərabər paylanması təlimi
 - ✓ canlı orqanizmlərin geoloji rolu təlimi
76. Torpağın əsas tərkib hissəsi hansı maddələrdən ibarətdir ?
- üzvi maddələr
 - kimyəvi maddələr
 - biokoz maddələr
 - ✓ atıl maddələr
 - biogen maddələr
77. Torpağa edilən antropogen təsirlər ona nə kimi təsir göstərir?
- şoranlığını dəyişir
 - deformasiyaya uğradır
 - münbitliyini artırır
 - ✓ deqradasiyaya uğradır
 - məhsuldarlığı artırır
78. Müxtəlif yollarla heyvanların yeminə və insan qidasına daxil olan maddələr hansıdır?
- azot gübrələri
 - karbon oksidləri
 - infraqırmızı şüalar
 - ağır metallar
 - ✓ pestisidlər
79. Dehumifikasiya prosesinin açıqlamasını göstər. ??
- torpaq üzərindəki çəmən və örüşlərin istismarı
 - torpaqların gübrələrlə təmin olunması prosesi
 - torpaqların mühafizəsi və deklarasiyası
 - torpaqların deqradasiyaya qarşı davamlılığı
 - ✓ torpaqların tərkibindəki humus ehtiyatı itkisi
80. Kənd təsərrüfatına və torpaq sahələrinə kəskin ziyan vuran gəmiricilərin artmasına səbəb nədir ?
- yeraltı suların səviyyəsinin qalxması
 - suvarma əkinçiliyinin inkişafı
 - ✓ geniş sahələrin şumlanması
 - meşələrin qırılması
 - yamac eroziyalarının çoxalması
81. Hansı qurşağ daxilində suvarılan torpaqlardakı məhsuldarlıq, dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunan torpaqlara nisbətən çox yüksəkdir ?
- tropik
 - ekvatorial

- ✓ mülayim
- subtropik
- subekvatorial

82. Şumlanma zamanı torpaqlardakı əsas hansı indikatorlar dəyişikliyə uğrayır ?

- landşaft növ və yarımnovləri
- torpaq tipləri və fəsiyalar
- ✓ bitki örtüyü və heyvanat aləmi
- hidroqrafik şəbəkə
- iqlim ünsürləri

83. Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi süni şəkildə qurudulmuşdur?

- 6 mln. km²
- 3 mln.km²
- 4,6 mln.km²
- ✓ 8 mln.km²
- 2,5 mln.km²

84. Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi suvarılır ?

- 1,7 mln. km²
- 3 mln. km²
- ✓ 2, 5 mln.km²
- 4,5 mln.km²
- 5 mln.km²

85. Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir?

- faydalı qazıntıların yayıldığı torpaqlar
- bataqlıq torpaqlarının hesabına
- dağlıq ərazilərin torpaqları
- süni göllərin hesabında olan torpaqlar
- ✓ şumlanan torpaqların hesabına

86. Təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində təbii əlaqələri pozulmuş və xarici görünüşcə tamam dəyişmiş landşaftlar bütün dünyada nə qədərdir?

- ✓ 2 %
- 9 %
- 13 %
- 7 %
- 3,5 %

87. Humus itkisini bərpa etmək və onun miqdarını yüksəltmək üçün hansı tədbirlər görülür ?

- ərazilərdə meşə zolaqları salınmalı və dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunmalıdır
- bioloji rekultivasiyanın tətbiq olunması və alçaq boylu kolların əkinləməsi
- torpaqların səthi turş maddələrlə zənginləşdirilir və duzlardan yuyulur
- ✓ torpağa üzvi və mineral gübrələr verilməli, növbəli əkinlər tətbiq olunmalıdır
- əraziyə çoxillik otların əkilməsi və müxtəlif çirkləndiricilərdən təmizlənməlidir

88. Səth axınlarının yaratdığı şırımların və erozion oyuqların tədricən yarpaqlara çevrilməsi və irriqasiya eroziyası formasında təzahür etməsi hansı eroziya tipini yaradır?

- külək eroziyası
- səthi eroziya
- süxurların eroziyası
- ✓ yarpaq eroziyası
- su eroziyası

89. Torpaq səthinin müvəqqəti səthi axınlar vasitəsilə tədricən yuyulub aparılması prosesi eroziyanın hansı tipinə aiddir?
- yarıqan eroziyası
 - xətti eroziya
 - irriqasiya eroziyası
 - ✓ səthi eroziya
 - külək eroziyası
90. Eroziyaya uğramış və uğrama təhlükəsi olan dağ yamaclarında müxtəlif ağac, kol cinsləri və ot sərilməsi yolu ilə bitki örtüyünün bərpasından ibarət mübarizə tədbiri hansıdır?
- hidrotexniki
 - terraslaşdırma
 - fiziki meliorasiya
 - ✓ fitomeliorativ
 - biomeliorasiya
91. Arktika zonasının relyefində üstünlük təşkil edən əsas formalar hansılardır?
- erozyon, mikrorelyeflər və palıqonlar
 - morenlər və lərekzarasyon səthlər
 - ✓ buzlaq-abrazion və akkumlyativ
 - dəniz terraslı və düzəltmə səthləri
 - qumlu-karstlar, morenlər və qayalıqlar
92. Tundra ərazisinin az bir hissəsini əhatə edən dağ massivləri hansılardır ?
- ✓ Xibin , Çikot dağ massivi və Bruks
 - Şimali Kordilyer, Alp, Bırrınqa
 - Ural , Qafqaz, Zabaykalye
 - İndiqirka, Ural, Viktoriya
 - Pribaykalye, Qutb Uralı, Tibet
93. Boreal donuşluq-tayqa vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?
- karbonatlı-qleyli torpaqlar
 - torflu-qleyli torpaqlar
 - lösləşmiş podzol torpaqlar
 - ✓ samanı donuşluq-tayqa torpaqlar
 - çəmən-çimli və bataqlıq torpaqları
94. Boz-qonur torpaqların ən geniş yayılmış ərazisini qeyd et
- Turan ovalığı
 - Qaraqum səhrası
 - ✓ Xəzərsahili düzənlik
 - Kür-Araz ovalığı
 - Qızılqum səhrası
95. Boz-qonur torpaqların əmələ gəlməsində əsas hansı süxurlar iştirak edir?
- maqmatik süxurlar
 - dəniz mənşəli süxurlar
 - çökmə süxurlar
 - ✓ duzlu süxurlar
 - metomorfik süxurlar
96. Qonur-yarımsəhra torpaqların profilində humus qatının qalınlığı neçə sm-dir?

- 15-20 sm
- 20 sm-dən çox
- 0- 5 sm
- ✓ 5-10 sm
- 10-15 sm

97. Bozqır yarımşəhra zonasında əsas torpaq tipi necə adlanır?

- qonur-yarımşəhra
- ✓ boz-qonur
- şoran-şorakətli
- boz- yarımşəhra
- torflu-çəmən torpaqlar

98. Qara torpaqların əmələ gəlməsində ilk elmi mülahizə hansı alimə məxsusdur?

- Kononbayevə
- Sibirtsevə
- Pallasa
- V.Dokuçayevə
- ✓ Lomonosova

99. Boreal qurşaqlarda intrazonal torpaqlar kimi hansı tiplər yayılmışdır?

- adi podzol, çimli podzol
- çimli podzol və tipik podzol
- bataqlıq-podzol, qleyli-çimli-podzol
- tipik tundra və tipik-arktik
- ✓ bataqlıq-podzol, torflu-podzol

100. Tayqa zonasının tipik torpaq tipi necə adlanır?

- boz meşə torpaqları
- qırmızı torpaqlar
- qara torpaqları
- ✓ podzol torpaqları
- qonur meşə torpaqları

101.

Şimal buzlu okeandan 75° şimalda yerləşən adalarda hansı torpaq tipləri yayılmışdır?

- qonur meşə torpaqları
- qara torpaqlar
- ✓ Arktika və tundra torpaqları
- podzol, torflu torpaqlar
- boz meşə torpaqları

102. Arktika torpaqlarının əmələ gəlməsində hansı süxurlar iştirak edir?

- karbonatlı delüvial yığıntılar
- maqmatik-çökmə mənşəli süxurlar
- ✓ çöküntülü metamorfik və püskürülmüş, buzlaq mənşəli
- metamorfik-ağır mexaniki tərkibə malik
- karbonatlı-lösəbənzər çöküntülər

103. Şəhərlərin bitki örtüyü əsasən hansı bitki qruplaşmalarından ibarətdir?

- mamır və şibyələrdən

- ✓ şoran-kol efemeroidlərindən
- psammofit və efemeroidlərdən
- taxıl və ot bitkilərindən
- ağac bitkilərindən

104. Qonur yarımşəhra torpaqlarının əsas zonal xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- ✓ mikrobioloji prosesin zəif getməsindən
- qrunut sularının yaxında yerləşməsindən
- mexaniki tərkibin yüngül olmasından
- şorakət prosesinin yaranmasından
- mexaniki tərkibin ağır olmasından

105. Boz-qonur səhra torpaqlarının sərbəst genetik tip kimi kim tərəfindən ayrılmışdır?

- Volobuyev
- ✓ Rozanov
- Gerasimov
- Salayev
- Sibirtsev

106. Tundra zonasında əmələ gələn əsas torpaq tipləri hansılardır ?

- ✓ qleyli, illüvial-humuslu, torflu-qleyli və bataqlıq
- şoranvari, qumlu-boz, elyuvial-podzol
- podzol, boz-qılnur, illüvial-podzol
- qleyli-çürüntülü, qırmızımtıl-sarı
- dağ-meşə, humuslu-podzol, şorakətli

Arktika torpaqları hansı yarım tiplərlə ayrılır ?

- 107.**
1. Arktika səhraları torpaqları
 2. Arktika buzlaqları və sahil torpaqları
 3. Arktika superarid torpaqları
 4. Humuslu tipik Arktika torpaqları
 5. Qleyləşmiş bataqlıq-arktika torpaqları

- 2, 5
- 2, 3
- 1,5
- ✓ 1,4
- 3, 4

108. Külək eroziyasına qarşı səmərəli mübarizə aparmaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- səth axınlarını təhlükəsiz şəkildə buraxmaq və yarpaqların böyüməsinin qarşısını almaq
- müxtəlif suötürücü qurğuların yaradılması tələb olunur
- xam torpaqların şumlanması və torpaqların becərilməsi intensivləşdirilir
- torpaqların üst qatına mineral gübrələrin verilməsi
- ✓ quraqlığa və küləyə dözümlü ağac və kol bitkilərindən ibarət meşə zolağının salınması

109. Dəmyə əkinçiliyinin tətbiq olunduğu torpaq sahələri ən çox hansı qurşaqlarda yayılmışdır?

- yalnız mülayim qurşaq torpaqlarında
- tropik səhraların yayıldığı ərazilərdə
- ✓ subtropik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- subarktik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- subekvatorial qurşağın bütün sahələrində

110. Əhalinin artım səviyyəsini nəzərə olaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- okeanların süni şəkildə qurudulmasına

- irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- sürüşmə hallarının intensivləşməsinə
- ✓ tropik meşələrin sürətlə qırılmasına

111. əsaslı kapital qoyuluşu sərf etməklə Yer kürəsində əkinçiliyə yararlı torpaqların sahəsini neçə dəfə artırmaq olar ?

- 1,7 dəfə
- 2 dəfə
- 5 dəfə
- ✓ 3,6 dəfə
- 6,5 dəfə

112. Bir çox ölkələrdə qida məhsullarının keyfiyyətinin pisləşməsi və aqrokimyəvi çirklənmənin əsas səbəbləri nədir?

- suvarmanın düzgün qaydada aparılması
- ✓ gübrələrin verilməsinin optimal normalarının olmaması
- denudasiya proseslərinin güclənməsi
- şorlaşmanın intensiv getməsi
- torpaqlarda eroziyanın xətti istiqamətdə getməsi

113. İlk mineralara aşağıdakılardan hansılar aiddir?

- gips, qum, kalsium, azot
- gil, silisium, horinbelid, torf
- dəmir, əhəngdaşı, laterit, kvars
- kvars, çöl şpatı, mikalar, piroksen
- təbaşir, mergel, kalium, dəmir

114. Torpağın təbii radioaktivliyi hansı elementlərin izotoplarının miqdarından asılıdır?

- maqnezium, uran, karbon
- torium, kalsium, molibden
- kalium, silisium, dəmir
- ✓ uran, radium, torium, kalium
- radium, alüminium, gümüş

115. Litosferin üst hissəsinin 25%-ni təşkil edən süxurlar hansılardır?

- metomorfik
- təbaşir
- əhəngdaşı
- siallit
- ✓ maqmatik

116. Torpağın tərkibinin 80 – 90%-ni hansı maddələr təşkil edir ?

- qələvilər
- humus
- ✓ minerallar
- süxurlar
- gübrələr

117. Humus itkisinin qarşısının alınması üçün torş torpaqlarda hansı aqrotekniki işlər aparılır?

- kimyəvi gübrələrlə təmin olunmalıdır
- meliorasiya tədbirləri görülməlidir
- eninə şumlanma aparılmalıdır
- yamaclar terraslaşdırılmalıdır
- ✓ torpaq səthi əhənglənməlidir

118. Torpaqların istifadə qaydalarını əks etdirən Torpaq Məcəlləsi haqqında qanun neçənci ildə qəbul edilmişdi?

- 1992-ci ilin martında
- 1988-ci ilin avqustunda
- 1994-cü ilin sentyabrında
- 1990-ci ilin mayında
- ✓ 1991-ci ilin noyabrında

119. İlk dəfə torpaqların mühafizəsi izrə deklarasiya və fəaliyyət planı neçənci ildə harada qəbul edilmişdir?

- 1964-cü ildə Londonda
- 1985-ci ildə Vyanada
- 1991-ci ildə Bakıda
- 1976-cı ildə San-Fransiskoda
- ✓ 1972-ci ildə Stekholmda

120. ən əlverişli dəmyə əkinçiliyi üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- səhralara
- yarımsəhralara
- quru çöllərə
- ✓ meşə sahələrinə
- buzlaqlara

121. Dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarının neçə faizi suvarılan torpaqların payına düşür ?

- 35 %-dən az
- ✓ 50 %-dən çox
- 60 %-dən çox
- 47 %-dən az
- 70 %-dən az

122. Düzenlik torpaqlarından fərqli olaraq, dağlıq ərazilərdə ən çox əkilən kənd təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- pambıq və taxıl
- bostan bitkiləri
- çəltik və günəbaxan
- ✓ arpa və kartof
- qarğıdalı və çəltik

123. Torpağın kimyəvi tərkibini təşkil edən əsas elementlər hansılardır ?

- ✓ O₂, Si, Al, Fe
- Ca, Na, K, Ag
- Mg, O₂, N, H
- Ag, C, F, NO₃
- N, SO₃, He, Al

124. Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır

- neft sənayesi
- yeyinti sənayesi
- əlvan metallurgiya
- qara metallurgiya
- ✓ avtomobillər

125. Yarğan eroziyasına qarşı daha geniş tətbiq olunan mübarizə tədbirləri necə adlanır?

- ✓ hidrotexniki

- kimyəvi meliorasiya
- aqrotexniki
- fitomeliorasiya
- rekultivasiya

126. Arktika ərazisinin torpaqlarından hansı məqsədlər üçün istifadə olun bilər?

- əkinçilik üçün
- heyvandarlığın inkişafı üçün
- balıqçılığın inkişafı məqsədilə
- sənaye müəsisələrinin inkişafı üçün
- ✓ ovçuluq və qoruq məqsədilə

127. Tundra torpaq əmələgətirici süxurlar arasında əsas üstünlük təşkil edən elementlər hansılardır?

- termokarst süxurlar
- qranulometrik elementlər
- skeletli elyuval süxurlar
- ✓ buzlaq çöküntüləri
- delyuvial çöküntülər

128. Karel və ya Tundra nə deməkdir?

- ✓ meşəsiz yer
- bitkisiz yer
- soyuq ərazi
- bataqlıq
- şaxtalı yer

129. Boz torpaqın mənşəyini və morfoloji əlamətlərinin öyrənilməsi hansı alimə məxsusdur?

- Nenstruyevə
- Volobuyevə
- ✓ Gerasimova
- Rozanova
- Salayevə

130. İynəyarpaqlı meşələr üçün üstünlük təşkil edən bitki örtüyü nədən ibarətdir?

- fisdıq, vələs, qara şam
- palıq, ağcaqayın, çinar
- palıd, vələs, fisdıq
- sidr ağacı, fisdıq, ağcaqayın
- ✓ ağ şam, qara şam, küknar

131. Tayqa-meşə landşaftlarının torpaqları hansı bitki formasiyaları altında əmələ gəlir?

- tropik zonanın rütubətli meşələri altında
- bataqlıq bitkiləri altında
- kollar və çəmənlik bitkiləri altında
- ✓ iynə yarpaqlı meşələr altında
- enli yarpaqlı meşələr altında

132. Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil etdiyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir ?

- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi azalır
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır
- suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır
- ✓ oksigen azalır və balıqlar məhv olur

133. Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir ?

- alçaq boylu kollar
- sarmaşiq və liyanalar
- ✓ yosun və mikroorqanizmlər
- hidromorf bitkilər
- mamır və şibyələr

134. Torpağın bərk fazasını təşkil edən minerallar mənşəyinə görə hansı növlərə bölünür?

- qələvi və çökmə
- ilkin və törəmə
- humuslu və siallit
- turş və borucuqlu
- kimyəvi və bərk

135. Litosfer təbəqəsindən fərqli olaraq torpağın tərkibində hansı maddələrin miqdarı 20 və 10 dəfə çoxdur ?

- kalsium və oksigen
- ✓ karbon və azot
- alüminium və kalium
- maqnezium və dəmir
- natrium və hidrogen

136. Mexaniki tərkibinə görə torpaqlar hansı növlərə ayrılır ?

- ✓ qumluca, qumsal, gillicə
- qumsal, kolloidli, kimyəvi
- konresiyalı, duzlu, ləkəli
- əhəngli, dendritli, qumlu
- ləkəli, borucuqlu, ağır gilli

137. Boz-meşə torpaqlarının əmələ gəldiyi iqlim şəraitini, bitki örtüyünü və süxurlarını müəyyən et

- kontinental, toz ağacı və ağcaqonad , bolonlu-gillicəli
- boreal, qara şam, torflu-qleyli (qalıq podzol)
- eknatorial, kolla və kolluklar, şoranlıqlar
- subtropik, relikt meşələr, metamorfik-çökmə
- ✓ kontinental, ot bitkiləri ilə zəngin enliyarpaqlı meşələr, ləşəbənzər gillicələr

138. Rütubətli subtropik meşələrin qırmızı torpaqları MDB ölkələri arasında əsasən hansı regionda yayılmışdır?

- Lənkəranda
- Uzaq şərqdə
- ✓ Acarıstanda
- Tacikistanda
- Moldovada

139. Meşə torpaqlarının turş mühitində ən geniş yayılmış mikrorqanizmlər hansılardır?

- silikat bakteriyalar
- bakteriyalar
- azot fiksatorlar
- fosfobakteriyalar
- ✓ göbələklər

140. Eroziyaya qarşı müxtəlif ağac, kol cisimləri və ot səpilməsi ilə aparılan mübarizə tədbirləri necə adlanır ?

- İrriqasiya

- Rekultivasiya
- Hidromeliorasiya
- ✓ Fitomeliorasiya
- Defilyasiya

141. Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil ediyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir?

- su bakteriyalarının miqdarı artır və suyun səviyyəsi aşağı düşür
- suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- ✓ oksigen azalır və bu da balıqların məhvinə səbəb olur
- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi zəifləyir
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

142. ətraf mühitə daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir?

- ✓ cıvə, qurğuşun, kadmium, flor
- arqon, natrium, alüminium
- hidrogen, azot, fosfor, kalium
- kalsium, dəmir, gümüş, hidrogen
- oksigen, kömür, volfram, kvarsit

Su eroziyası hansı tip torpaqların yayıldığı sahələrdə özünü daha çox büruzə verir?

- 143.**
1. boz meşə
 2. qara və şabalıdı
 3. qırmızı ferralit
 4. sarı laterit
 5. tayqa və şabalıdı
 6. boz-meşə
 7. tayqa-meşə
 8. qəhvəyi

- ✓ 1,2,5,7
- 1, 3,4, 6
- 3,4, 5,8
- 4, 6, 7,8
- 2, 4, 6,8

Aşağıdakılardan hansılar eroziyaya qarşı kompleks mübarizə tədbirləridir?

- 144.**
1. aqrotexniki
 2. rekultivasiya
 3. biokimyəvi
 4. çəmən
 5. meşə
 6. mexaniki
 7. hidromeliorativ
 8. texniki

- 1,2,3,4
- 3,4,5,6
- 1,3,5,8
- 2,4,6,8
- ✓ 1,4,5, 7

145. Müasir dövrdə əkinçiliyin böyük ekoloji problemindən biri hansıdır?

- ✓ torpağın deqradasiya olunması
- torpağın münbitləşməsi
- torpağın duzlaşması
- torpağın şoranlaşması
- torpağın deformasiyaya uğraması

146. Respublika ərazisində sel hadisəsi nəticəsində ən çox yuyulmaya məruz qalmış və məhsuldarlığını itirmiş torpaq sahələri hardadır?

- ✓ Şəki-Zaqatalada

- Lənkəran-Astarada
- Quba-Xaçmazda
- Şamaxı-İsmayıllıda
- Gəncə-Qazaxda

147. Dağ rayonlarında torpaq örtüyünün 70-80%-nin eroziyaya məruz qaldığı əsas sahələr hansılardır?

- suvarılan təbii otlaq və biçənək sahələri
- cərgələrarası becərilən bitkiçilik rayonları
- ✓ çay hövzələrinin suayrıcı və tranzit sahələri
- yeni salınmış meşə zolaqları
- hidromeliorativ mübarizə tədbirləri aparılan ərazilər

148. Su səviyyəsinin böhran dərinliyinə çatması və suyun buxarlanması nəticəsində duzların torpaqda intensiv şəkildə toplanması hadisəsi necə adlanır?

- ✓ torpaqların şorlaşması
- torpaqların eroziyası
- torpaqların defilyasiyası
- torpaqların ekzerasiyası
- torpaqların dedradasiyası

149. Statistik məlumatlara əsasən dünyada suvarılan torpaqların ümumi sahəsi nə qədərdir ?

- 132 mln.ha
- ✓ 220 mln.ha
- 86 mln.ha
- 410 mln.ha
- 300 mln.ha

150. Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür?

- mühərrik yanacaqları ilə
- sement istehsalında
- yeraltı sularla
- ✓ soda və xlor istehsalında
- mədən tullantı ilə

151. Kənd təsərrüfatında alaq otlarına, bitkilərdə göbələk xəstəliklərinə və ziyanvericilərə qarşı mübarizədə istifadə olunan zəhərli kimyəvi maddələr hansılardır ?

- azot oksidləri
- ✓ pestisidlər
- xlor ionları
- ammoniyak turşusu
- fosforlu birləşmələr

152. Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir?

- alçaq boylu kollar
- hidromorf bitkilər
- ✓ yosun və mikroorqanizmlər
- sarmaşiq və liyanalar
- mamır və şibyələr

153. Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağ-mədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir?

- Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya
- Hindistan, Almaniya, Danimarka

- ✓ ABŞ, İngiltərə, Polşa
- Çin, Yaponiya, Avstraliya

154. Azərbaycan ərazisində rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri əsasən haradadır?

- Balakən, Şəki, Gəncə
- ✓ Abşeron, Siyəzən, Kür-Araz
- Siyəzən, Qəbələ, Lənkəran
- Sumqayıt, Beyləqan, Ağstafa
- Masallı, Daşkəsən, Abşeron

155. İnsanların plansız kənd təsərrüfatı fəaliyyəti ilə məşğul olması nəticəsində hansı eroziya formaları üzə çıxır?

- ✓ yarıqan və irriqasiya
- sirk və morenlər
- yuyulmuş ana süxur
- takerlər və dyunlar
- mərz və fasiya

156. Azərbaycan Respublikasında Torpaq Məcəlləsi haqqında yeni qanun neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- 1988-ci il
- ✓ 1991-ci il
- 1993-cü il
- 1989-cu il
- 1992-ci il

157. V.A.Kovdanın hesablamalarına əsasən deqradasiya prosesi nəticəsində ildə nə qədər torpaq sahəsi yararsız vəziyyətə düşür?

- 6-7 mln.ha
- 2-3 mln.ha
- 4-5 mln.ha
- ✓ 5-6 mln.ha
- 9-10 mln.ha

158. Boz-meşə torpaqları hansı bitki formasiyaları əmələ gəlmişdir?

- ✓ ot bitkiləri
- iynəyarpaqlı meşə bitkiləri
- ot bitkiləri və enliyarpaqlı meşə bitkiləri
- iynəyarpaqlı və enliyarpaqlı meşələr altında
- enliyarpaqlı meşə bitkiləri

159. Qonur dağ-meşə torpaqları hansı meşə bitkisi və iqlim qurşağında əmələ gəlmişdir?

- iynəyarpaqlı, mülayim
- ✓ enliyarpaqlı, mülayim isti, rütubətli subborial
- rütubətli tropik meşələr , tropik iqlim qurşağında
- kolluqlar altında, subborial iqlim qurşağında
- ot bitkiləri altında, arid iqlim qurşağında

160. Rütubətli subtropik meşələrin Sarı torpaqlarının yayıldığı ərazini tap?

- Volqa çayı boyu ərazilər
- Moldovanın cənubu, Çuluklar çayının hövzəsi
- Qafqaz, Qara dəniz sahilləri, Acarıstan
- Uzaq şərq, Amur çayı hövzəsi
- ✓ Xəzər dənizi sahilləri, Lənkəran

161. Qərbi Avropada geniş yayılmış qonur-meşə torpaqları hansı alimin şərafinə başqa cür səslənir

- Libix torpaqları
- Middendorf torpaqları
- teyer torpaqları
- ✓ Ramann torpaqları
- Marbut torpaqları

162. Yer səthində ekoloji sistemlərin inkişafı və həyatın mümkünlüyü hansı faktorlarla müəyyən olunur?

- ✓ torpağın məhsuldarlığı və iqlim şəraiti
- torpağın şoranlığı və iqlimin quraqlığı
- torpağın nəmliyi və havanın rütubəti
- torpağın quruluğu və havanın istiliyi
- torpağın məsaməliyi və havanın şaxtalığı

163. Qida maddələrinin bioloji dövrəni nəticəsində torpaqda hansı elementlər toplanır ?

- O₂, P, Ag, C
- P, Mg, Fe, SO₃
- K, CO₂, NO₃, H
- ✓ CO₂, N, P, S
- SO₃, N, Si, O₂

Torpaqəmələgəlmə prosesinin əsasını təşkil edən mənbələri seç:

1. Üzvi maddənin əmələ gəlməsi və parçalanması.
2. Mineralların parçalanması
3. Torpaqda eroziya və denudasiyanın güclənməsi
4. Rütubətin torpağa daxil olması
5. Torpağın şorlaşması
6. Günəş şüalarının udulması

164.

- 1, 3, 4, 5
- ✓ 1, 2, 4, 6
- 3, 4, 5, 6
- 2, 3, 4, 5
- 2, 3, 5, 6

165. Yer kürəsinin üst təbəqəsini təşkil edən süxurları əmələgəlmələrinə görə hansı qruplara bölünür ?

- törəmə minerallar, kvarsitlər
- qumlucalar, gil hissəcikləri
- metamorfik, kimyəvi elementlər
- gillicələr, radioaktiv elementlər
- ✓ maqmatik, gillicə, metamorfik

166. Süxurların aşınması və parçalanmasından alınan, əmələ gəldikləri yerdə qalan müxtəlif məhsullar necə adlanır?

- delüvial
- erozion
- prolüvial
- akkumlyativ
- ✓ elüvial

167. Küləyin və suyun geoloji fəaliyyəti nəticəsində yaranan çöküntüləri göstər :

- dəniz çöküntüləri
- göl – buzlaq çöküntüləri
- eol çöküntülər
- metamorfik süxurlar
- ✓ löslər və lösəbənzər gillicələr

168. Küləyin akkumlyativ fəaliyyəti nəticəsində əmələ gəlmiş törəmələr necə adlanır ?
- göl çöküntüləri
 - buzlaq çöküntüləri
 - ✓ eol çöküntülər
 - ləşəbənzər gillicələr
 - örtük gillicələri
169. Su daşan zaman suyun gətirdiyi mineral və üzvi hissəciklərin toplanması nəticəsində çayın su basarında əmələ gələn çöküntülər hansılardır ?
- akkumlyativ
 - ✓ allüvial
 - morenlər
 - göl – buzlaq
 - dəniz çöküntüləri
170. Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?
- genetik və illüvial
 - ləşəbənzər və gillicəvari
 - kaolin və qumluca
 - viviant və genetik
 - ✓ morfoloji və aqronomik
171. İrriqasiya təcrübələrinə əsasən torpağın dərin qatlarının çatlı olması, onun səthində hansı prosesə səbəb olur ?
- bataqlıqlaşmasına
 - ✓ deformasiyaya uğramasına
 - davamlılığın artmasına
 - il hissəciklərinin dağılmasına
 - turşuluğun artmasına
172. Torpağa açıq rəngi verən elementlər hansılardır ?
- ✓ silisium – oksidlər, kalsium, alüminium – hidroksid
 - viviant, asan həll olan duzlar
 - maqnezium karbonat, manqan birləşmələri
 - natrium – xlor, dəmir birləşmələri
 - kaolin, dəmir – sulfat, humus maddələri
173. Torpağa tünd rəngi verən elementlər hansılardır ?
- kalsium, alüminium – hidroksid, silisium- oksid
 - ✓ humus maddələri və manqan birləşmələri
 - dəmir sulfat birləşmələri, dəmir oksidləri
 - kaolin, silisium oksid, maqnezium – karbonat
 - viviant, kaolin, manqan – oksid
174. Ayrı – ayrı qatlardan və eləcə də torpağın tərkibinə daxil olan birləşmələrdən asılıdır:
- torpağın strukturu
 - torpağın mexaniki tərkibi
 - torpağın yaşı
 - torpağın quruluşu
 - ✓ torpağın rəngi
175. Torpağın üst qatından zəif torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramış ana süxura qədər olan dərinlik necə adlanır ?
- ✓ torpağın qalınlığı

- torpağın genetik qatları
- torpaın strukturu
- torpağın morfolojiyası
- torpağın rəngi

176. Səthdən torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramamış, ana süxuradək yerləşən genetik qatların hamısı birlikdə necə adlanır ?

- torpağın yaşı
- karbonatsız çöküntülər
- ✓ torpaq profili
- çökmə süxurlar
- yerin relyefi

177. Torpaqəmələgələ prosesinin nəzəri əsasını vermiş alimlər hansılardır?

- V.İ.Vernadski, Y.Odum, V.R.Volobuyev
- ✓ V.V.Dokuçayev, P.A.Kostiçyev, H.Zərdabi
- İ.Ş.İsgəndərov, F.U.Klark, M.E.Salayev
- Y.Odum, P.H.Məmmədov, N.A.Kaçinski
- A.Tensli, N.İ.Qorbunov, A.A.Rode

178. Təpəliklərin yamacalarında süxurların aşınma məhsullarının yağış və qar suları ilə yuyulub aşağı aparılaraq gökdürülməsi prosesi hansıdır ?

- elüvial
- erozion
- morenləşmə
- ✓ delüvial
- denudasion

179. Yüksəklik fərqi çox olan, lakin dağlıq ərazisi olmayan relyefin hansı yarım tipləri var?

- akkumlyativ və denudasiyon
- prolüvial və erozion
- ✓ moren və erozion
- karst və akkumlyativ
- elüvial və delüvial

180. Torpaq kəsiyinin qatların nişanələri üzrə xarakterizə olunması necə adlanır ?

- torpağın genetikası
- torpağın morfolojiyası
- ✓ torpağın quruluşu
- torpağın rəngi
- torpağın strukturu

181. Torpaq strukturunun hansı tipləri mövcuddur ?

- silindirik və mexaniki formalı
- qumluca və ağır gilli formalı
- qarışıq və borucuqlar formalı
- illüvial və lövhəvari formalı
- ✓ silindirik və mexaniki formalı

182. Digər qurşaqlarla müqayisədə subboreal qurşaqda hansı tip torpaqlar daha geniş yayılmışdır?

- meşə qonur və qəhvəyi
- ✓ şoran və şorakət
- qırmızı ferralit
- karbonatsız siyalit

- bozqır şabalıdı

183. Subboreal meşə vilayətləri hansı əsas xüsusiyyətinə görə digər vilayətlərdən seçilir?

- əsasən dağlıq əraziləri əhatə edir
- daha çox Çin və Monqolustan ərazisində yayılmışdır
- ✓ bütün materiklərin okean sahillərində yerləşir
- vilayətin əksər hissələri üfiqi zonallıq üzrə yerləşir
- torpaqlarındakı turşuluğun miqdarı sıfıra bərabərdir

184. Dünyada əkinçilikdə istifadə olunan torpaqların təxminən yarısı hansı qurşağın payına düşür?

- tropik
- subtropik
- subekvatorial
- ekvatorial
- ✓ subboreal

185. Yer kürəsində qara və şabalıdı torpaqların ən geniş yayıldığı subboreal bozqır vilayəti hansıdır?

- ✓ Avrasiya vilayəti
- Avstraliya vilayəti
- Cənubi Amerika vilayəti
- Şimal Amerika vilayəti
- Qərbi Avropa vilayəti

186. ən çox şoran və şorakət torpaqların yayıldığı qurşaq hansıdır ?

- ekvatorial
- subtropik
- boreal
- ✓ mülayim
- tropik

187. Subtropik vilayətlərdə sahəsi 180 mln.ha olan ekstremal ərazilər hansılardır?

- duz qabıqlı torpaq kütləsi
- ✓ subtropik səhralar
- subtropik allüvial torpaqlar
- qumlu sovrulmuş torpaqlar
- subtropik şoranlar

188. Subtropik qurşağın sahəsinin tropik qurşaqdan 2.2 dəfə az olmasına baxmayaraq, əkinçilikdə istifadə olunan torpaqları tropik qurşaqdakından neçə dəfə çoxdur?

- 6 dəfə
- 3,7 dəfə
- ✓ 2,4 dəfə
- 4,5 dəfə
- 3 dəfə

189. Şabalıdı və qonur torpaqlar əsasən hansı ölkələrin ərazilərində bütöv zolaq şəklində yayılmışdır?

- ✓ Azərbaycan, Özbəkistan, Polşa
- Rusiya, Moldova, Ukrayna
- Qazaxstan, Çin, Monqolustan
- Tacikstan, Gürcüstan, Qırğızıstan
- Hindistan , Banqladeş , Misir

190. Şabalıdı və qonur torpaqlar hansı təbii landşaft zonasının torpaqlarıdır?

- ✓ quru çöllər və yarımsəhra zonasının
- çöl zonasının
- tayqa zonasının
- tundra zonasının
- səhra zonasının

191. Müvəqqəti dağ sellərinin əmələ gətirdiyi seçilmiş buzlaq daşlı-çay materialı şəklində olan çöküntülər necə adlanır ?

- ✓ prolüvial
- erozion
- delüvial
- abrazion
- akkumliativ

192. Torpaqəmələgəlmə prosesinin sürətlə getdiyi süxurlar hansılardır?

- gilli, ağır, hava və suyu pis keçirən
- kimyəvi elementlərlə zəngin süxurlar
- üzvi mineralların kasıb olduğu ağır süxurlar
- qumlu, ağır, istilik udma xüsusiyyəti pis olan
- ✓ yumşaq, məsaməli, hava və suyu yaxşı keçirən

193. Kimyəvi aşınmanın zəif getdiyi torpaq sahələrinin əsas xüsusiyyətini göstər:

- humus qatı qalın olan üst təbəqə
- havanı yaxşı keçirən qumlu süxurlar
- ✓ havanı pis keçirən gilli və ağır süxurlar
- şüaudma qabiliyyəti çox olan minerallar
- istilik keçirmə xüsusiyyəti çox olan süxurlar

194. Respublikada subalp və alp yay otlaqlarında mal-qaranın systemsiz və normadan artıq otarılması nəticəsində torpaqlarının başdan-başa eroziyaya məruz qalan rayonlar hansılardır?

- Lənkəran, Masallı, Astara, Yardımlı
- Samux, Qazax, Yevlax, Mingəçevir, Şəki
- Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı, Qusar
- Kürdəmir, Ağdaş, Ağsu, Zərdab, Göyçay
- ✓ Qəbələ, İsmayilli, Şamaxı, Quba, Gədəbəy

195. Şinçay, Kişçay, Girdimançay, Pisaatçay və Qozluçay hovzələrində yağışlar zamanı dəhşətli sellərin yaranmasına səbəb nədir?

- ✓ çaysahili ərazilərin meşəsiz olması
- çaylardan suvarmada
- çay sahillərində əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi
- çay sahili ərazilərin daşlı-çenqili olması
- çayların dərələrinin ensiz olması

196. Azərbaycanda torpaq eroziyası üzrə aparılmış tədqiqatlar nəticəsində torpaq eroziyası xəritəsini kim tərtib etmişdir?

- V.Ə.Əhmədov
- N.N.Mikayılov
- X.M.Mustafayev
- M.Y.Xəlilov
- ✓ K.Ə.Ələkbərov

197. Müləyim qurşaqla eroziya proseslərinin çox inkişaf etməsinə əsas səbəb nədir?

- quraq günlərin üstünlük təşkil etməsi
- suvarma əkinçiliyinin intensivləşdirilməsi

- ✓ kifayət qədər yağıntıların düşməsi
- dağ-dərə küləklərinin baş verməsi
- dəmyə əkinçiliyinin inkişaf etdirilməsi

198. Yamaclarda baş verən səthi eroziya prosesinin yaratdığı problemlər hansılardır?

- dərin yarpaqlar, dyumlar və barxanlar əmələ gəlir
- yamac kəndlərində sürüşmə hadisələri aktivləşir
- ✓ torpağın münbitliyi aşağı düşür, məhsuldarlıq azalır
- meşə sahələri seyrəkləşir və ya məhv olur
- çaylarda sululuq artır və sel hadisələri aktivləşir

199. Torpaqların degradasiyasına əsas səbəb və ən çox kütləni təşkil edən eroziya prosesi hansıdır?

- külək eroziyası
- yamac eroziyası
- fiziki eroziya
- ✓ su eroziyası
- kimyəvi eroziya

200. Dünyada torpaqların təbii su eroziyasına məruz qalması hansı coğrafi qanuna tabedir?

- ✓ coğrafi zonallıq qanununa
- coğrafi enlik qanununa
- üfüqi zonallıq qanununa
- coğrafi uzunluq qanununa
- coğrafi hündürlük qanununa

201. Təbii su eroziyası adətən torpağın hansı hissələrində baş verir?

- subtropik qurşaqların arid zonalarında
- gursulu çayların subasarlarında
- ✓ bitki örtüyü ilə mühafizə olunan landşaft zonalarında
- okean və dəniz sahillərində yeraltı suların səthə çıxması
- yalnız şumlanmış əkin zonalarında

202. Təbiətdə su eroziyası hansı formalarda təzahür edir?

- nizamsız və intensiv eroziya
- ✓ səthi və xətti eroziya
- yamac və hündürlük eroziyası
- suvarma eroziyası
- üfüqi və şaquli eroziya

203. Səhra-bozqır zonasında suvarmanın mümkün olmadığı massivlər və dağlıq relyefə malik ərazilər ən çox hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- suvarma əkinçiliyi üçün
- dağ sahələri üçün
- ✓ örüş sahələri üçün
- yaşayış məntəqələri üçün
- dəmyə əkinçiliyi üçün

204. Yalnız örüş kimi istifadə edilən və xarakterik cəhətcə qalın olmayan torpaq tipi hansıdır?

- ✓ dağ-çəmən torpaqları
- şumlanmış torpaqlar
- dağ-qara torpaqları
- boz-qonur torpaqlar
- səhra və yarımsəhra torpaqları

205. İstənilən xəritələrin, o cümlədən torpaq xəritələrinin tərtibində əsas hansı parametrlərdən istifadə edilir?

- ölkə ərazisinin coğrafi mövqeyi
- ✓ riyazi qanunlar, kartoqrafik generalizasiya
- ərazinin yfıqi və şaquli differensiasiyası
- üzvi maddələrin və dispers hissəciklərin yayılması
- torpaqların yayılma xüsusiyyətləri

206. Karbon və azotun torpaqda toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır?

- dağ süxurları və mineralları
- bitki və mikroorqanizm qalıqları
- iqlim elementləri
- insanın təsərrüfat fəaliyyətilə
- ✓ bitki və heyvan qalıqları

207. Bitkilərin əsas qida maddələri mənbəyi nədən ibarətdir?

- ✓ torpaqda rütubətin miqdarından
- torpağın bərk və maye fazasından
- relyef formasından
- geoloji quruluşundan
- torpaq mikroorqanizmlərin fəaliyyətindən

208. Tropik torpaqları yayılan əraziləri tap?

- Qafqazın Qara dəniz və Xəzər dənizi sahilləri
- Şimali Amerikanın və cənub qərbi Avropanın enliyarpaqlı meşələri
- ✓ Cənubi Amerika, Afrika, Hindistan yarımadası, Avstraliyanın böyük hissəsi
- Cənub-şərqi Asiya, kiçik Asiya və İran yaylasının ətəkləri
- Orta və Mərkəzi Asiyanın dağlıq hissəsi

209. Ürək-damar və nəfəs yolları xroniki xəstəliklərin həssaslaşmasına səbəb olan qaz birləşmələri hansıdır?

- karbon oksidləri
- hidrogen sulfid
- natrium xlorid
- ammoniyak
- ✓ azot oksidləri

210. Bozqır və torf yanğınları atmosferdə hansı maddələrin əmələ gəlməsinə səbəb olur?

- ✓ mineral tozların
- radioaktiv elementlərin
- ionlaşmış molekulların
- karbon dördoksidin
- kosmik şüaların

211. Torpaq inkişaf edən aşınma qabığının ən nazik və sadə quruluşlu olduğu qurşaq hansıdır ?

- ekvator
- subnival
- ✓ nival və arid
- yarımsəhra
- tropik

212. Torpağın üst münbit qatının yağış və qar suları vasitəsi ilə yuyulub aparılması və ya külək tərəfindən sovrulub dağılması necə adlanır?

- defilyasiya prosesi
- deqradasiya prosesi
- ✓ eroziya prosesi
- abraziya prosesi
- ekzarasiya prosesi

213. Kartoqram nədir?

- dağlıq ərazilərin xəritəsidir
- ✓ sxematik kənd təsərrüfatı xəritəsidir
- torpaq tiplərinin xəritəsidir
- torpaqların tərkib hissəsinin sxemidir
- eroziyaya uğramış sahələrin xəritəsidir

214. Eroziya prosesinin ən çox inkişaf etdiyi qurşaq hansıdır?

- subtropik
- subqütb
- tropik
- ✓ mülayim
- ekvatorial

215. Eroziya prosesinin əmələ gəlməsinin və inkişafının əsas səbəbi nədir?

- seliteb komplekslərin yayılması
- ✓ kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı
- qlobal istiləşmənin baş verməsi
- əhali sayının sürətlə artması
- orta illik yağıntıların bərabər paylanması

216. Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır?

- 1/2
- 1/4
- ✓ 1/5
- 4/5
- 1/3

217. Bataqlıq-laqun torpaq tipləri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır?

- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- ✓ Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində
- Tərtərçay və Gəncəçayın deltalarında
- Naxçıvanın ortadağlığında

Torpaq xəritələrinin hansı növlərini fərqləndirmək mümkündür?

218. 1. icmal 4. miqyassız 7. məzmunu görə
2. kiçik miqyaslı 5. orta miqyaslı 8. məqsədinə görə
3. şərti 6. iri miqyaslı 9. müfəssəl

- 2, 3, 5, 7, 8
- 1, 4, 6, 8, 9
- 2, 4, 6, 8, 9
- ✓ 1, 2, 5, 6, 9
- 3, 5, 6, 8, 9

219. Miqyası 1 : 5000 – 1 : 2000 olan və təcrübə stansiyalarında istifadə olunan xəritələr hansılardır?

- orta ölçülü xəritələr
- iri miqyaslı xəritələr
- kiçik miqyaslı xəritələr
- ✓ müfəssəl xəritələr
- icmal xəritələr

220. Kiçik miqyaslı xəritələrdə torpaq konturlarının birləşdirilməsi prosesi necə adlanır?

- kadastr
- bonitirovka
- kartoqram
- müfəssəllik
- ✓ generalizasiya

221. Quru subtropik ərazilərdə neft və lay suları ilə çirklənmiş torpaqlarda öz-özünə təmizləmənin müddəti təxminən nə qədərdir ?

- 2 il
- ✓ 10 il
- 5 il
- 8 il
- 3 il

222. Sürüşmə və denudasiya proseslərinin qarşısını almaq məqsədilə yaradılan antropogen-terras komplekslər əsasən hansı zonalarda ?

- arid düzənliklərdə
- düzən meşələrində
- alçaq dağlıqda
- ✓ yüksək və orta dağlıqda
- yarımsəhra və quru çöllərdə

223. Respublikamızda şiddətli dərəcədə eroziyaya uğramış meşə meliorasiya tədbirlərinə ehtiyacı olan sahələr nə qədərdir?

- 25500 ha
- 43000 ha
- 30000 ha
- ✓ 60000 ha
- 52300 ha

224. Torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi hansı ekoloji metodlarla aparılır?

- bioloji, duzsuzlaşdırma
- kimyəvi, bataqlaşdırma
- fiziki, susuzlaşdırma
- bioloji, iki qat duzsuzlaşdırma
- ✓ bioloji, aqrotekniki

225. Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və an çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır ?

- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar
- helium qazı, dəmir oksidləri, natrium-xlor
- maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- ✓ dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun

226. ətraf mühitə atılan bərk tullantılar hansı ekoloji problemlər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil?

- bitkilərin çirklənmə mənbəyidir
- ✓ ətraf mühitdə heç bir problem yaratmır
- atmosfer havasının çirkləndirir

- səth və yeraltı suları çirkləndirir
- torpağın böyük sahəsini tutaraq onu çirkləndirir

227. Torpağın səhrələşməsi necə formada özünün göstərir?

- daralma və susuzlaşma formalarında
- intensivləşmə və sabitləşmə formalarında
- yayılma və dərinləşmə formalarında
- ✓ dezertifikasiya və dərinləşmə formalarında
- genişlənmə və dayazlaşma formalarında

228. Dağətəyi boz-qəhvəyi torpaqlarda əsasən hansı əkinçilik sahəsi inkişaf etdirilir?

- tərəvəzçilik
- taxılçılıq
- ✓ üzümçülük
- çayçılıq
- pambıqçılıq

229. Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları Azərbaycanın əsasən hansı yüksəklik sahələrində yayılmışdır?

- ✓ alçaq və ortadağlıqda
- alp çəmənliklərində
- yüksək dağlıqda
- dağətəyi düzənliklərdə
- subalp çəmənliklərdə

230. Landşaft komplekslərinin yaxşılaşdırılmasına torpaqların yuyulmasına doğru yönəldilmiş tədbirlər sistemi necə adlanır?

- şumlama
- ✓ meliorasiya
- irriqasiya
- aqroirriqasiya
- rekultivasiya

231. Kür-Araz ovalığında müasir suvarma əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədər təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- 45 %
- 35 %
- 67 %
- ✓ 50 %
- 70 %

232. Meliorativ tədbirlərin neçə metodu mövcuddur?

- 2
- ✓ 3
- 5
- 4
- 6

233. Şabalıdı torpaqlar ən çox Azərbaycanın hansı təbii zonasında yayılmışdır?

- Lənkəran
- Quba-Xaçmaz
- Mil-Qarabağ
- ✓ Gəncə-Qazax
- Kür-Araz

234. Azərbaycanda qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Kür-Araz düzənliyində və Samur-Dəvəçi ovalığında
- ✓ Böyük Qafqazın cənub-şərqində və kiçik Qafqazın şimal-qərb yamaclarında
- Böyük Qafqazın mərkəzi hissəsində və Talış dağlarında
- Kiçik Qafqazın vulkanik yaylasında və Lənkəran ovalığında
- Böyük Qafqazın Cənub yamacında və Naxçıvan MR-da

235. Torpaqda nitritlərin miqdarının çoxalması oksigenin azalmasına səbəb olduğundan atmosfərə hansı qazların atılmasına çoxalır?

- ✓ “istixana” qazlarının
- azotlu qazların
- fosforlu qazların
- hisli qazların
- tüstü qazlarının

236. Torpaq eroziyası ətraf mühitə necə təsir göstərir?

- ✓ ekoloji vəziyyəti pisləşdirir
- ekoloji vəziyyəti nizamlayır
- ekoloji vəziyyət təsir etmir
- ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırır
- ekoloji vəziyyət normalaşdırır

237. Torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün ən təhlükəlisi hansı birləşmələrdir?

- üzvi maddələr
- ✓ üzvi xlorbirləşmələri
- gübrələr
- radioaktiv tullantılar
- polimerlər

238. Torpağın tərkibində böyük qatılıqda olan hansı maddələr torpaqdakı canlı orqanizmlərə öldürücü təsir göstərir?

- gübrələr və fosfatlar
- duzlar və qələvilər
- turşular və azotlar
- pestisidlər və göbələklər
- ✓ kimyəvi birləşmələr və toksikatlər

239. Torpağa verilən hansı gübrələr orada nitrat sulfat və xloridlərə çevrilərək bitkilərin məhsuldarlığına və inkişafına mənfi təsir göstərir?

- kalium və azot gübrələri
- xlor və kalsium gübrələri
- azot və kalsium gübrələri
- ✓ azot və superfosfat gübrələri
- ikiqat superfosfat və azot gübrələri

240. Hər hansı yolla insan orqanizminə daxil olan üzvi xlor birləşmələr DDT orqanizmdə hansı dəyişikliklər yaradır?

- ciyər xəstəliyi və sümük dəyişikliyi
- sümük xəstəliyi və leykosit dəyişikliyi
- şiş xəstəlikləri və genetik dəyişikliklər
- ✓ qan xəstəliyi və genetik dəyişikliyi
- böyrək xəstəliyi və qan dəyişikliyi

241. əsasən torpağın hansı qatı çirklənməyə məruz qalır

- ✓ üst qatı məruz qalır
- səthi məruz qalır
- süxurlar məruz qalır

- daşlar məruz qalır
- dərinlikləri məruz qalır

242. Torpaqların külək tərəfindən sovrulub aparılması hansı eroziyanın yaranmasına səbəb olur?

- su eroziyasının
- səth eroziyanın
- xətti eroziyanın
- yağış eroziyası
- ✓ külək eroziyasının

243. Torpağın üst münbit qatının yuyulub aparılması hadisəsi necə adlanır?

- ✓ eroziya adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzsuzlaşma adlanır
- susuzlaşma adlanır
- bataqlıqlaşma adlanır

244. Torpağın çirklənmə növləri hansılardır Hansı cavab düzgün deyil?

- pestisidlərlə çirklənmə
- səhralaşma
- şoranlaşma və bataqlıqlaşma
- ✓ torpağın münbitləşdirilməsi
- radionuklidlərlə çirklənmə

245. Torpağa edilən antropogen təsirin əsas növləri hansılardır?

- torpağın şoranlaşması və eroziyası
- torpağın quruması və çatlaması
- torpağın çatlaması və duzlaşması
- torpağın çatlaması və duzlaşması
- ✓ torpağın çirklənməsi və eroziyası

246. Dik dağ yamaclarında eroziya və sürüşmə hadisələrinin qarşısının alınması üçün hansı tədbirlər görülür?

- irriqasiya
- betonlaşdırma
- rekultivasiya
- ✓ terraslaşdırma
- meliorasiya

247. Azərbaycanın tipik qonur-dağ meşə torpaqları hansı meşələr altında daha çox yayılmışdır?

- dəniz səviyyəsindən yuxarı 120 m-də, iynəyarpaqlı şam və küknar meşələri altında
- fisdıq və ardıc meşələri altında
- palıd və fisdıq meşələri altında
- tuqay meşələri altında
- ✓ mezofıl palıd və palıd-vələs meşələri altında

248. Azərbaycanın dağ-meşə qonur torpaqlarında əsasən hansı meşə ağacları yayılmışdır?

- palıd və qarağac
- yabanı alma və palıd
- ✓ fisdıq və vələs
- şam və ardıc
- tozağacı və fisdıq

249. Qonur meşə torpaqlarından nə üçün kənd təsərrüfatında istifadə edilmir?

- humus miqdarının azlığına görə
- şoranlaşmış sahələr olduğuna görə
- eroziyaya məruz qaldığına görə
- dik yamaclarda yayıldığına görə
- ✓ sıx meşə örtüyü altında olduğuna görə

250. Qəhvəyi torpaqlardan ən çox hansı kənd təsərrüfatı sahəsində istifadə olunur?

- ✓ dəmyə əkinçiliyində
- quşçuluq təsərrüfatında
- suvarma əkinçiliyində
- biçənlər kimi
- heyvandarlıqda

251. Qəhvəyi dağ-meşə torpaqlarında eroziya və denudasiya proseslərinin yaranmasına əsas səbəb nədir?

- torpaqların şumlanması
- biçənək kimi istifadə olunması
- heyvandarlığın inkişafı
- yalnız taxıl əkilməsi
- ✓ meşələrin qırılması

252. Tipik qəhvəyi torpaqların əsas arealları hansı bölgələri əhatə edir ?

- Arazyanı düzənliklər və Abşeron yarımadasının şimalı
- Kür-Araz ovalığı və Dağlıq Şirvan
- ✓ Böyük Qafqazın şimal və şimal-şərq, Şamaxı yaylası
- Qarabağ yaylası, Dərələyəz silsiləsi və Ordubad
- Kiçik Qafqazın cənub yamacları və Gəncə-Qazax

253. Azərbaycanda dağətəyi və alçaq dağlığın quru meşələri və meşə-kolluqlarında yayılan torpaq tipi hansıdır?

- ✓ qəhvəyi torpaqlar
- qara torpaqları
- qırmızı-ferralit torpaqlar
- bataqlıq torpaqları
- sarı torpaqlar

254. Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- rekreasiya tədbirlərinin görülməsi
- torpaqların yenidən bərpa olunması
- ot bitkilərindən istifadə etməklə
- mühəndis işləri aparmaqla
- ✓ əhəngin və gübrələrin verilməsi

255. Səhra və yarımsəhralarda torpaqların şorlaşmasının və bataqlıqlaş-masının səbəbləri nədir?

- ✓ suvarma əkinçiliyi
- biçənlərin olması
- dağ-mədən sənayesi
- otarılma sahələri
- dəmyə əkinçiliyi

256. Ağac, kol və ot bitkilərinin istifadə etməklə torpaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- kimyəvi meliorasiya
- texniki meliorasiya
- ✓ fitomeliorasiya

- bioloji meliorasiya
- hidrotexniki

257. Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir?

- ✓ 1200 min.ha
- 330 min. ha
- 850 min.ha
- 500 min.ha
- 650 min. ha

258. Bataqlıq-laqun torpaq sahələri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır ?

- Böyük Qafqazın cənub-şərqi
- Cənub-Şərqi Qafqazın şərqində
- ✓ Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- Naxçıvanın orta dağlığında

259. Azərbaycanda takır torpaqlar varmı, əgər varsa hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Kiçik Qafqazın ətəklərində
- ✓ Cənub –şərqi Şirvanda
- Böyük-Qafqazın ətəklərində
- Kür-Araz ovalığında
- Naxçıvanın Araz boyu düzənliyində

260. Azərbaycanda ən geniş yayılmış torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- sarı torpaqlar
- ✓ şabalıdı torpaqlar
- qara torpaqlar
- meşə torpaqlar
- boz torpaqlar

Azərbaycan ərazisində olan əsas torpaq tipləri hansılardır?

1. Alp çəmənləri və çəmən steplərinin torpaqları
2. Qırmızı-bozqır torpaqlar
3. Çürüntülü-şabalıdı torpaqlar
4. Rütubətlə və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları
5. Mezofil meşələrin torpaqları
6. Çəmən-çimli və laylı-ibtidai torpaqlar
7. Kserofil meşələrin və yarımsəhraların torpaqları
8. Qleyvari gilli-əhəngdaşlı torpaqlar

261.

- ✓ 1, 4, 5, 7
- 1, 4, 6, 8
- 3, 5, 6, 7
- 2, 3, 7, 8
- 2, 4, 6, 7

V.R.Volbuyevin təklif etdiyi təsnifatında Azərbaycanda hansı əsas torpaq zonaları ayrılmışdır?

1. boz torpaqlar	4. qəhvəyi torpaqlar	7. şoran torpaqlar
2. qırmızı torpaqlar	5. bataqlıq torpaqlar	8. sarı torpaqlar
3. şabalıdı torpaqlar	6. çimli-podzol torpaqlar	

262.

- 1, 3, 7, 8, 5
- 2, 3, 7, 9, 1
- 2, 5, 6, 7, 8
- 3, 4, 5, 6, 7
- ✓ 1, 3, 4, 6, 8

263. M.ə.Salayev yeni torpaq təsnifatı üçün hansı taksonomik vahidlər sistemini qəbul etmişdir?

- ekocoğrafi, yarım tip, tip
- ✓ tip, yarım tip, cins, növ
- sahə, kompleks, növ, cins
- komponent, yarım tip, tip
- genetik, tip, sahə, cins

264. əsasən hansı tip torpaqların alt qatında şorlaşma və gips kristalları dənələrinin əmələ gəlməsi prosesi gedir?

- boz-qəhvəyi torpaqlar
- bataqlıq torpaqları
- ✓ çəmən-boz torpaqlar
- çəmən-bataqlıq torpaqları
- tünd şabalıdı torpaqlar

265. Boz torpaqların az məhsuldar olmasının əsas səbəbi nədir?

- şorlaşmaların baş verməsi
- mineral gübrələrdən istifadə olunması
- fasiləsiz əkinçiliyin tətbiqi
- ✓ humusun miqdarı 1,4-1,5 %-dən az olması
- sel və daşqınlara məruz qalması

266. Tipik səhra boz torpaqların əmələ gəlməsi üçün əsas hansı ekoloji şəraitin olması vacibdir?

- üfüqi zonallıq üzrə günəşli saatların bərabər paylanması
- ✓ illik yağıntılar 200 mm-dən az, buxarlanma 1000-1200 mm olmalıdır
- yağıntılar 1000 mm, buxarlanma 600-700 mm olmalıdır
-

günəş radiasiyası 130-135 kkal/sm², temperatur 12-13⁰ C olmalıdır

- şaquli zonallıq üzrə yağıntılar düzgün paylanmalıdır

267. Azərbaycanda torpaq örtüyündən məhrum olan ərazilər hansılardır ?

- orta dağlıq və örüş sahələri
- alp, subnival və nival buzlaqlar
- bataqlıq, antropogen göllər və neft çalaları
- sürüşmə, ufantı, palçıq vulkanı brekçiləri
- ✓ yarımsəhralar və quru çöllər

268. Azərbaycan ərazisində əsas neçə torpaq tipi təsnifatı ayrılmışdır ?

- ✓ 5
- 6
- 3
- 4
- 2

269. Torpaq ehtiyatları əsas neçə qrupa bölünür?

- 2
- 4
- 6
- 5
- ✓ 3

270. Sarı torpaqlarda genetik qatların daha aydın müşahidə olunmasına təsir edən proses nədir ?

- karbonlaşma
- ✓ podzollaşma
- üzvi aşınma
- kaolinləşmə
- hidroliz

271. Qırmızı torpaqların genezisi haqqında ilk tədqiqatlar hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- V.V.Dokuçayev
- ✓ Sabaşvili
- Kovalyovun
- Vilyamski
- Daraseliyanın

272. Sarı torpaqların tərkibində əsas hansı birləşmələr üstünlük təşkil edir?

- humuslu
- karbonatlı
- dəmir birləşmələri
- silisiumlu
- ✓ alüminiumlu

273. Takırlar əsasən hansı əyalətlərdə yayılmışdır?

- dağlıq ərazilərdə
- buzlaq göl formalarında
- ✓ səhrada axan çayların vadilərində
- delüvial-prolüvial səth axınlarında
- dağ ətəklərində

274. Takir nədir?

- kiçik hissələrdən ibarət parçalardır
- səth sularının yerində əmələ gələn relyef formasıdır
- süxurdur
- xüsusi torpaq əmələ gətirən elementdir
- ✓ səhrada, digər torpaqlarda kompleks şəkildə yayılan hamar və bərk səthdir

275. Şabalıdı torpaqlar zonası dəniz səviyyəsindən hansı yüksəklikdə yerləşir?

- 400-800 m
- 800-1000 m
- 200-400 m
- ✓ 100-200 m
- 400-600 m

276. Dağ-meşə zonasının sərhədlərinin arasındakı məsafənin qısalmasına və bu ərazilərdə torpaq eroziyasının yaranmasına səbəb nədir ?

- texnogen amillər
- süxurların fiziki aşınması
- təbii amillər
- ✓ antropogen təsirlər
- denidasiya prosesləri

277. əsas genetik torpaq tipii olaraq Abşeronda ən çox hansı torpaqlar yayılmışdır?

- ✓ boz torpaqlar
- boz-çəmən torpaqlar
- çəmən-boz torpaqlar

- çəmən torpaqlar
- qonur torpaqlar

278. Sarı torpaqların əsas yayıldığı ərazilər hansılardır?

- Böyük Qafqazın şimal-şərqi və Samur-Dəvəçi ovalığı
- ✓ Lənkəran ovalığı və Talış dağlarının ətəkləri
- Naxçıvanın ortadağlığı və Arazboyu düzənliklər
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqi və Qarabağ yaylası
- Kür çayının su bazarı və Şirvan düzü

279. Dağ-çəmən bozqır torpaqlar əsasən hansı sahələrdə yayılmışdır?

- səhralaşmaya məruz qalmış ərazilərdə
- yağıntıların yüksək olduğu alçaqdağlıqda
- yüksək rütubətli dik yamaclarda
- ortadağlığın meşə altındakı sahələrdə
- ✓ quru iqlimli dağüstü yayla və yamaclarda

280. Azərbaycan ərazisində zəngin lanşaftları özündə birləşdirən və ən məhsuldar hesab olunan torpaq tipləri hansılardır?

- qəhvəyi və qırmızı-ferralit torpaqlar
- meşə-çəmən və şorakətli torpaqlar
- açıq şabalıdı və sarı-rütubətli torpaqlar
- ✓ dağ-meşə və qara torpaqlar
- boz, boz qonur, şabalıdı torpaqlar

281. ən əlverişli dəmyə əkinçilik üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- quru çöllərə
- yarımsəhralara
- səhralara
- ✓ meşə sahələrinə
- buzlaqlara

282. Dəmyə əkinçiliyində istifadə olunan qara torpaqların eroziyaya uğramasının əsas səbəbi nədir?

- ✓ intensiv şumlama prosesi
- yamacların dik olması
- intensiv suvarılmanın aparılması
- kartofçuluğun inkişafı
- fasiləsiz taxılçılığın inkişafı

283. Meşə altından çıxmış, bərkimiş dağ-qara torpaqlar necə adlanır?

- podzollaşmış
- ✓ bozqırlaşmış
- səhralaşmış
- soranlaşmış
- bataqlıqlaşmış

284. Azərbaycanda qurşaq təşkil etməyib, ayrı-ayrı massivlər şəklində yayılan torpaq tipi hansıdır?

- boz-qonur torpaqları
- şoran torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- ✓ dağ-qara torpaqları
- dağ-qonur torpaqları

285. Soda və xlor istehsalında torpağı çirkəndirən hansı element ətraf mühitə tullanır ?

- qurğuşun
- sulfat
- ammoniyak
- dəmir
- ✓ civə

286. Bonitirovka nədir ?

- ✓ torpaqların məhsuldarlığı
- torpaqların şorlaşması
- torpaqların aşınması
- torpaqların eroziyası
- torpaqların degradasiyası

287. Bitki və mikroorqanizmlərin torpaqdakı fəaliyyəti hansı elementlərin toplanmasına səbəb olur ?

- oksigen və radiumun
- alüminium və kükürdün
- fosfor və kalsiumun
- dəmir və maqneziumun
- ✓ karbonun və azotun

288. Nival və arid zonalarda torpağın aşınma qabığı necə formalaşmışdır ?

- humusun çox olması
- ✓ nazik və sadə quruluşlu
- qalın və strukturlu
- humusun çox olması
- yüksək minerallaşmış

289. Pedosfer təbəqəsi hansı sahəni əhatə edir ?

- mantiyanın üst hissəsini
- hündür dağ zirvələrini
- su ilə örtülü hissəni
- qazlarla əhatələnən hissəsini
- ✓ torpaqla örtülü hissəsini

290. Son 100 ildə eroziya prosesi nəticəsində itirilən məhsuldar torpaqların miqdarı nə qədərdir ?

- ✓ 2 milyard ha
- 500 milyon ha
- 350 milyon ha
- 1,5 milyard ha
- 800 milyon ha

291. Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- Sarı torpaqlar
- boz-çəmən torpaqları
- çəmən torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- ✓ boz torpaqlar

292. İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- 500 min ha

- ✓ 1 mln.ha
 - 2,3 mln.ha
 - 5 mln.ha
 - 750 min.ha
293. Respublikamızda əsasən səthi axınların nizamlanması yolu ilə eroziyanın qarşısının alınması və məhsuldarlığın artırılması üçün hansı əkinçilik sistemi tətbiq edilir?
- aqrotexniki tədbirlər sistemi
 - mühəndis-bioloji sistem
 - suötürücü və susaxlayıcı sistem
 - hidrotexniki qurğular sistemi
 - ✓ kontur-meliorativ əkinçilik sistemi
294. Yay otlaqları kimi istifadə edilən və ən çox eroziya prosesinin intensiv inkişafı müşahidə edilən rayonlar hansılardır?
- Füzuli, Beyləqan , İmişli, Ağcabədi
 - Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Lerik
 - Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir
 - ✓ Quba,Gədəbəy, Daşkəsən, Şəki
 - Gəncə, Qazax, Ağstafa, Goranboy
295. Meşə torpaqların bozqırlaşmasının əsas səbəbi nədir?
- avtomorf torpaq əmələgəlmə şəraiti
 - karbonatların yuyulması
 - meşələrin seyrəkləşməsi
 - üzvi maddənin azlığı
 - ✓ rütubət çatışmamazlığı
296. Hidrosferə daxil olan hövzələrindən hansı ən az faizə malikdir?
- ✓ çaylar
 - göllər
 - buzlaqlar
 - yeraltı sular
 - torpaqdakı su
297. Biosferdə baş verən proseslərin çox hissəsi bilavasitə hansı maddə ilə əlaqədardır ?
- ammoniyakla
 - turşularla
 - hidrogenlə
 - bitkilərlə
 - ✓ su ilə
298. Respublika ərazisində boz torpaqların ən çox yayıldığı ərazilər hansılardır?
- Kür-Araz ovalığı, Naftalan, Abşeron yarmadası
 - ✓ Cənub-şərqi, Qobustan, Abşeron, Cənub-Şərqi Şirvan
 - Gəncə-Qazax, Cənub-şərqi Qafqaz, Quba-Qusar
 - Şəki-Zaqatala, Arazboyu düzənliklər, Daşkəsən
 - Qarabağ yaylası, Lənkəran ovalığı, Ordubad
299. Azərbaycan torpaqlarının birinci təsnifatını verə nalim kim olmuşdur?
- M.Ə.Salayev
 - B.Ə.Budaqov

- A.N.Rozanov
- ✓ S.A.Zaxarov
- V.R.Volobuyev

300. Yüksəkliyə qalxdıqca torpaqların dəyişməsinə səbəb nədir?

- ✓ istiliyin və rütubətin dəyişməsi
- günəş radiasiyasının azalması
- bitki örtüyünün seyrəkləşməsi
- heyvandarlığın inkişafı
- palıd meşələrinin sahəsinin azalması

301. Azərbaycan ərazisində ibtidai torpaqlar qurşağı hansı yüksəklikdən keçir?

- 2500 m
- ✓ 3000 m
- 1600 m
- 2000 m
- 800 m

302. Azərbaycanda sarı torpaqlar əsasən hansı vilayətdə yayılmışdır ?

- Böyük Qafqazın şimal-şərqi
- ✓ Lənkəran ovalığı
- Kiçik Qafqazın cənubu
- Naxçıvan MR
- Kür-Araz ovalığı

303. Şabalıdı torpaqların əsas ekoloji problemi nədir ?

- torpaqların çox karbonatlılığı ilə fərqlənməsi
- əhəngli, gipsli-duzlu süxurların səthə çıxması
- humus horizonunun qalınlığının az olması
- ✓ meyilliyi çox olan yamaclarda üst qatın yuyulması
- delüvial-prolüvial gillicələrlə zəngin olması

304. Gəli şabalıdı torpaqların təsərrüfat baxımdan yararsız hala düşməsinin səbəbi nədir ?

- yeraltı suların səthə yaxın olması
- suvarma nəticəsində şorlaşması
- ✓ gəcdən suvaq materialı kimi istifadə edilməsi
- mineral gübrələrdən çox istifadə olunması
- gəmiricilərin sayının çox olması

305. Respublika ərazisində gəli şabalıdı torpaqlardan tikinti materialı kimi hansı ərazidən istifadə edilir?

- Lənkəran düzənliyindən
- Qobustanın alçaqdağlığından
- ✓ Gəncə şəhəri ətrafından
- Qarabağ yaylasından
- Bakı şəhəri ətrafından

306. Şabalıdı torpaqların mühafizəsində əsasən hansı tədbirlər görülür?

- pestisid və defoliantlardan istifadə olunması
- ✓ suvarma nəticəsində duzların yuyulması
- şumlanmanın dərinədən aparılması
- fasiləli əkinə nəzarətin gücləndirilməsi
- yalnız pambıq bitkisinin əkilməsi

- 307.** Azərbaycanın düzənlik və dağətəyi vilayətlərində yayılmış torpaqlar arasında ən məhsuldar və tamamilə kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansılardır?
- dağ-meşə qara torpaqları
 - boz-qəhvəyi torpaqlar
 - boz-çəmən torpaqları
 - ✓ tünd şabalıdı torpaqlar
 - qırmızı-ferralit torpaqlar
- 308.** Azərbaycan ərazisində şabalıdı torpaqların geniş yayıldığı sahələr hansılardır?
- Gəncə-Qazax, Naxçıvan , Quba-Xaçmaz
 - ✓ Ceyrançöl-Acınohur, Aran, Qobustan, NMR
 - Qarabağ yaylası, Lənkəran-Astara, Abşeron
 - Şəki-Zaqatala, Ləngəbiz tirəsi, Aran
 - Şimal-şərqi Qafqaz, Dağlıq Şirvan, Abşeron
- 309.** Boz, boz-qonur torpaq tipləri inkişaf etmiş düzənlik ərazilərdə meşə landşaftının yaranmasının əsas səbəbi nədir?
- ✓ yeraltı suların səthə yaxınlığı və rütubətlənmə dərəcəsi
 - Günəşli saatların miqdarının çox olması
 - yağıntıların orta illik miqdarının azlığı
 - ərazinin dağlara nisbətən şərq hissədə yerləşməsi
 - səhra iqlimi göstəricilərinin yüksək olması
- 310.** Yarımsəhra ərazilərin boz, boz-qonur torpaqlarında əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?
- ✓ yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
 - mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-fermer bitkiləri
 - qarağan, moruq, fisdıq, şoranotu
 - seyrək kollar, palıd və sarmaşıq
 - nar kolları, dəmirağac, yovşan, akasiya
- 311.** Boz torpaqlar Respublika ərazisində əsasən hansı bölgələrdə yayılmışdır?
- Böyük Qafqazın cənubunda, Lənkəranda, Mİl düzündə
 - Böyük Qafqazın cənub-şərqində, Lənkəranda, Qobustanda
 - Qarayazı düzündə, cənub-şərqi Şirvanda, Naxçıvan MR
 - Qarabağ malili düzənliyində, Kiçik Qafqazın şimalında
 - ✓ Cənub-Şərqi Qobustanda, Abşeronda, Cənub-Şərqi Şirvan, Naxçıvan MR
- 312.** Litosferin ən mühüm hissəsi olan torpağın əmələgəlmə prosesi necə baş verir ?
- geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan uzvi-mineral kompleksdir
 - dağ süxurlarının və mineralların fiziki-kimyəvi aşınmasıdır
 - iqlim elementlərinin paylanması nəticəsində əmələ gələn maddədir
 - vulkanların püskürmə materiallarının yığılaraq, formalaşmasından yaranır
 - ✓ zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri ilə yaranan təbii-tarixi cisimdir
- 313.** Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür ?
- mədən tullantıları ilə
 - yeraltı sularla
 - sement istehsalında
 - ✓ soda və xlor istehsalında
 - mühərrik yanacaqları ilə
- 314.** Hesablamalara görə yer səthində yaşayan hər adambaşına il ərzində nə qədər tullantı əmələ gəlir ?
- ✓ 1 ton

- 500 kq
- 50 kq
- 2 ton
- 3,5 ton

315. Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox hansı elementdən ibarətdir ?

- ✓ oksigendən
- dəmirdən
- silisiumdan
- maqneziumdan
- alüminiumdan

316. Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- süxurların aşınması ilə
- iqlim amili ilə
- torpağın mütləq yaşı ilə
- ✓ bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə
- oksidləşmə prosesi ilə

317. Hansı proses aqroekosistemlərin stabilliyini pozur və torpağın fiziki strukturunu dəyişir?

- fasiləsiz suvarma əkinçiliyinin tətbiqi
- ✓ kimyəvi gübrələrin normadan artıq istifadəsi
- yamaclarda baş verən sürüşmə hadisələri
- heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi
- şumlanmanın horizontal formada aparılması

318. Hansı ərazilərdə litosfer bilavasitə atmosferlə əlaqədə olur?

- arktikada
- ✓ səhrada
- bataqlıqda
- qara torpaqlarda
- çəmənlikdə

319. İstismar olunaraq pozulmuş torpaqların rekultivasiyası hansı mərhələlərdə aparılır?

- hırdro və fitoloji
- texniki və kimyəvi
- kimyəvi və bioloji
- termiki və fiziki
- ✓ hırdro və fitoloji

320. Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- boz-çəmən torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- ✓ boz torpaqlar
- Sarı torpaqlar
- çəmən torpaqları

321. İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- 2,3 mln.ha
- 5 mln.ha
- 750 min.ha
- 500 min ha
- ✓ 1 mln.ha

322. Orta dağ-meşə qurşağında meşəsiszləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkin- çiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- ✓ eroziya
- abraziya
- akkumlyasiya
- korroziya
- defilyasiya

323. Sel, daşqın və sürüşmə hadisələrinin ən çox təsi göstərdiyi dağlıq torpaq sahələri hansı regionun payına düşür ?

- Dərələyəz silsiləsi
- ✓ Böyük Qafqaz
- Zəngəzur silsiləsi
- Kiçik Qafqaz
- Talış dağları

324. Meşə örtüyünün və digər bitki formasiyalarının formalaşdığı bitki örtüyünün sıradan çıxmasına nəticədə növün arealında parçalanmaların yaranmasına səbəb nədir?

- ✓ sel hadisəsi, dağ uçqunu, sürüşmə
- fəlakətli meşə yanğınları
- yüksək temperatur və quraqlığın baş verməsi
- kütləvi otarılmanın olması
- yeraltı təkanların baş verməsi

325. Torpağın məhsuldarlığının azalmasına səbəb olan aridləşmə hansı kompleks təsirlərin nəticəsidir?

- ifrat rütubətlənmə
- gübrələrin istifadə edilməsi
- ✓ nəmliyin azalması
- intensiv suvarılma
- tullantılarla çirklənmə

326. Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edən region hansıdır ?

- Şərqi Avropa
- ✓ Qərbi Avropa
- Şimali Afrika
- Cənubi Amerika
- Şimali Qazaxstan

327. Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahələrinin payına düşür ?

- 15 %
- 23 %
- 18 %
- 32 %
- ✓ 10 %

328. Külək, su, texniki təsir nəticəsində torpağın dağılması necə adlanır ?

- şorlaşma
- ✓ eroziya
- defilyasiya
- abrakziya
- aridləşmə

329. Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaq ehtiyatları ən çox hansı tullantılarla çirklənmişdir?

- azot və fosfor gübrələri ilə
- nəqliyyat tullantıları ilə
- ✓ toksik maddələr və metallarla
- məişət sularının axıdılması ilə
- məişət tullantıları ilə

330. Litosferin müxtəlif maddələrlə, o cümlədən neftlə çirklənməsi prosesi necə adlanır?

- kimyəvi çirklənmə
- ✓ texnogen çirklənmə
- radioaktiv çirklənmə
- pestisidli çirklənmə
- biogen çirklənmə

331. Dünya praktikasında torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- rekultivasiya
- ✓ bonitirovka
- kartoqram
- qranulometriya
- meliorasiya

332. əsasən orta və qismən şiddətli yuyulmuş torpaqlarda eroziya prosesinin qarşısını almaq məqsədilə hansı mübarizə tədbirləri görülür?

- ✓ növbəli əkinlərdə dənli bitkilərə üstünlük verilir
- yalnız biçənəklər kimi istifadə olunmalıdır
- ümumiyyətlə əkin işləri aparılmamalıdır
- mineral gübrələr verilməlidir
- torpaq qoruyucu alçaq boylu ağaclar əkilməlidir

333. ən çox nəzər cəlb edən və daha çox müşahidə olunan eroziya forması hansıdır?

- səthi
- şaquli
- yamac
- ✓ xətti
- intensiv

334. Biosferaya daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir ?

- ✓ cıvə, qurğuşun, kadmium, flor
- kalstun, dəmir, polad , hidrogen
- arqon, natrium, alüminium
- karbon, azot, fosfor, uran
- oksigen, kömür, volfram, kvarsit

335. Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsini təşkil edir ?

- 3/5
- 1/3
- 2/4
- ✓ 1/4
- 2/3

- Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiqlim vilayətləri fərqləndirilir?
1. tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr
2. tropik bataqlıq və torflu torpaq sahələri
3. tropik iynəyarpaqlı meşələr
4. tropik quraq kserofit-meşə və savannalar
5. tropik meşələrin ferralit torpaqlı sahələri
6. tropik səhra və yarımsəhralar
336. ✓ 1, 4, 6
- 1, 3, 5
 - 2, 3, 6
 - 3, 5, 6
 - 2, 4, 6
337. Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiqlim vilayətləri fərqləndirilir?
- intrazonal, kserofit, semihumid
 - kserofit, ferralit-arid, rütubətli
 - hidromorf, semiarid, podzol
- ✓ humid və semihumid, semiarid, arid
- savanna, humid, azonal
338. Tropik qurşaqda ferralitləşmə prosesi əsasən hansı iqlim xüsusiyyətlərindən asılıdır?
- günəşli saatların miqdarı 2500 saat/il olmalıdır
- ✓ yağıntıların miqdarı 800-1000 mm-dən çox olmalıdır
- hava şəraiti quru və isti olmalıdır
 - temperatur 30-35 ° olmalıdır
- ərazinin 30 %-dən çoxu dağlıq olmalıdır
339. Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi əsas sahələr hansılardır?
- Böyük Qafqazın cənub-şərqi və Lənkəran ovalığı
 - Xəzərətrafi ovalıqlar və Acınohur-Ceyrançöl
- ✓ Qərbi Azərbaycan və Xəzəryanı zona
- Qanix-Əyriçay vadisi və Talış dağlarının ətəkləri
 - Şimal-şərqi Qafqaz və Kiçik Qafqazın cənub-şərqi
340. Terraslaşdırma metodundan hansı problemlərin qarşısının alınması üçün istifadə edilir?
- irriqasiya landşaftlarının geniş yayıldığı sahələrdə şoranlaşmanın dərəsini azaltmaq üçün
 - gilli süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə sürüşmələrin qarşısının alınması üçün
 - kənd təsərrüfatının əsas sahəsi olan çəltikçiliyin inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə
- ✓ şiddətli yuyulmuş torpaqların yarğan və dərələrlə parçalanmasının qarşısını almaq üçün
- rütubətli ərazilərdə bataqlıqların sahəsinin genişlənməməsi məqsədi ilə
341. Azərbaycan torpaqlarının çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı ağır metallar vasitəsilə çirklənmə yüksək dərəcədədir ?
- ✓ qurğuşun, kadmiy, sink, mis
- fenol, azot, sink, gümüş
 - dəmir, manqan, volfram, civə
 - çuqun, duralüminium, qurğuşun
 - qızıl, alüminium, mis, qalay
342. Dağlıq ekosistemlərdə antropogen təsirlərin yaratdıqları əsas ekoloji problemlər hansılardır ?
- Kənd əhalisinin işsizlik problemi ilə əlaqədar olaraq şəhərlərə axın etməsi
- ✓ təbii ekosistemlərin şumlanmış sahələri, otlaqlar, təkrar meşəliklər və antropogenləşməsi
- Sənaye əhəmiyyətli olan heyvanların, xüsusilə məməlilərin sayının artırılması

- SES-nin inşası onların tam gücü ilə istifadə edilməsi
- Qış otlaqlarının ləğv edilməsi və fermer təsərrüfatlarının azaldılması

343. əsas bitki formasıyalarının məhv olması, otarılmadan əlavə, hansı səbəblərdən asılıdır ?

- ✓ heyvanların tapdağı altında torpağın bərkiməsi
- ifrat rütubətlənməyə görə bitkilərin çürüməsi
- həşərat və ziyanvericilərin ərazilərdə çox yayılması
- əkinçilik sahələrinin genişləndirilməsi məqsədilə şumlanma
- intensiv sürüşmə və eroziya prosesləri

344. Hansı təbii proses məkan daxilində artdıqca torpağın degradasiyası sürətlənərək səhralaşma riskini daha da çoxaldır?

- Rütubətlənmə əmsalı
- ✓ Kontinentallıq əmsalı
- Şimal küləyinin sürəti
- Yağıntılarda intensivliyi
- Soyuq hava kütlələri

Dəyərlərinə görə respublikanın potensial ahtiyatının 10,7 %-ni təşkil edən qara metallurgiyanın mineral-xammal bazaları hansılardır?

345. 1. Daşkəsən dəmir filizi yataqları
2. Naxçıvanın daş duz yataqları
3. Zəngilanın qızıl yataqları
4. Daşsalahlı bentonit gili yataqları
5. Xoşbuluq flyuz əhəngdaşı yataqları
6. Abşeron kvarts qumları yataqları

- 1, 2, 3
- 2, 3, 4
- 3, 5, 6
- ✓ 1, 4, 5
- 2, 4, 6

346. Azərbaycanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin ətraf mühitə atdığı tullantılar içərisində üstünlük təşkil edən maddələr hansılardır ?

- silisium, uran, karbon oksidi və molibden
- azot oksidi, mərgümüş və radioaktiv elementlər
- alüminium, qurğuşun, uran və kükürd
- dəm qazı, helium, fosfor və dəmir
- ✓ karbon, kükürd, azot oksidləri və qurğuşun

347. Çıxarılan dağ süxurlarının səthdə yayılması torpaqların morfoloji xüsusiyyətlərinin dəyişməsinin nə üçün sürətləndirir?

- çökmə süxurlar qazıntı torpaqların altına gömülür və məhsuldarlıq azalır
- torpaqların üst hissəsi təkrar şoranlaşmaya məruz qalır
- faydalı qazıntılar çıxarılan zaman filiz qırıntıları ətrafa səpələnir
- ✓ faydalı qazıntı məhsulları karyerlərinin dərinliyinin 500 m, eninin isə 5000 m-ə çatması
- ərazinin səth hissəsində eroziya prosesləri güclənir və intensivləşir

348. Dağ-mədən işləri sahəsində əvvəlkindən fərqlənən hansı texnogen torpaq formaları yaranır?

- başdırılmış formalar və səth formaları
- ✓ yeni formalar və akkumulyativ formalar
- metamorfik formalar və səpinti materialları
- ovuntu materialları və texnogen formalar
- maqmatik formalar və yeni formalar

349. Hansı sənaye torpaqlarında denudasiya və yuyulma prosesləri qüvvətlənir, yeni eroziya tsiklları əmələ gəlir?

- fasiləsiz əkinçilik tətbiq olunan torpaqlarda
- ✓ karyerlər, şaxtalar formalaşan torpaqlarda

- qara və əlvan metallurqiya sənayelərinin torpaqlarında
 - meşə sahələrinin qırıldığı və seyrəkləşdirildiyi ərazilərdə
 - neft quyuları qazılan və istismar edilən torpaqlarda
350. Rekultivasiya zamanı istifadə edilən torpaqlardan maksimum məhsul götürmək məqsədilə torpaqların tam bərpası ilə yanaşı hansı tədbirlər görülür?
- torpaqların üst şorlaşmış hissəsi texniki üsulla yuyulur
 - sənaye müəssisələrinin ərazisinə axıdılmış texniki suların təmizlənməsi
 - həmin sahələrin təbii xüsusiyyətlərinin məqsədəuyğun formada bərpası
 - ✓ insanların təbii şəraitin digər sahələrinə olan tələbatının ödənilməsi
 - alçaqboylu kolların salınması və terrasların yaradılması
351. Kimyəvi rekultivasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?
- ✓ əraziyə əhəng verilməli, üzəri süxur və torpaqla örtülməli, gübrələr verilməlidir
 - torpaqların üst çirkliliyi hissəsi götürülməsi və yeni torpaq kütləsi həmin yerə tökülməlidir
 - ərazilər hamarlanmalı, nəqliyyat xətlərinin çəkilməsi lazımdır
 - əvvəlcə torpaqların aerasiya şəraitini yaxşılaşdırmaq və mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirməli
 - üst qatın xassələrini yaxşılaşdırmaq üçün çoxillik otlar əkilməlidir
352. Rekultivasiya işləri aparılan zaman tətbiq edilən tədbirlər sisteminin düzgün ardıcılığını tap
- meliorativ, hidrotexniki, kimyəvi
 - fitomeliorativ, texniki, kimyəvi
 - ✓ texniki, kimyəvi, bioloji
 - aqrotexniki, bioloji, fiziki
 - bioloji, aqrotexniki, fiziki
353. Mis mədənləri, pirit, kobalt, alunit filizi yataqları istismar edilən sahələrdə süxurların turşuluğuna qarşı hansı mübarizə ilə başlamaq lazımdır?
- fiziki rekultivasiya
 - bioloji rekultivasiya
 - texniki rekultivasiya
 - ✓ kimyəvi rekultivasiya
 - aqrotexniki rekultivasiya
354. Hansı şəraitdə faydalı qazıntıların çıxarılması nəticəsində əvvəlkindən əsaslı fərqlənən süxur yığınları və torpaq tipləri yaranır ?
- ✓ Açıq şəraitdə aparılan qazma işlərində
 - Qapalı formada aparılan kəşfiyyat işlərində
 - Qazma işləri zamanı üst münbit qatın qazılmasında
 - Filiz çıxarılması zamanı xammalın torpaqla qarışması nəticəsində
 - Dərinlik üzrə qazılan yataqlarda
355. Filiz yığıntılarının ən çox toplandığı ərazi hansıdır?
- Abşeronda daş karxanaları və neft yataqları
 - Naxçıvanda polimetall filizləri və molibden yataqları
 - Gədəbəydə qızıl yataqları və civə emalı
 - Siyəzəndə neft yataqları və neftin emalı
 - ✓ Daşkəsən filiz yataqları və Zəylik alümin yataqları
356. Azərbaycanda zərərli tullantıların basdırılması və zərərsizləşdirilməsi hansı istiqamətlərdə aparılır?
- Bakı buxtasında xüsusi borular vasitəsi ilə dənizə axıdılır
 - ✓ xüsusi poliqonlarda xəndəklər qazılaraq, tullantıların burada basdırılması
 - Abşeron yarımadasının cənub sahillərində dənizə atılır
 - Tullantılar ümumi şəkildə anbarlaşdırılaraq yandırılır

- Şəhər kənarında açıq poliqonlara atılır və ya yandırılır

357. Respublika ərazisində ən çox sənaye müəssisəsi yerləşən şəhərlər hansılardır və onların payına sənaye potensialının necə faizi düşür?

- Gəncə və Qazax şəhərlərində, 67 %
- Sumqayıt və Lənkəran şəhərlərində , 77 %
- Naxçıvan və Bakı şəhərlərində, 60 %
- ✓ Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, 70 %
- Bakı və Xaçmaz şəhərlərində, 55 %

358. Respublika ərazisində Abşeron yarımadasından sonra rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri haradadır?

- Şəki-Zaqatalada
- Böyük Qafqazın cənubunda
- Qobustan rayonunda
- Talış dağlarında
- ✓ Kiçik Qafqazda

359. Rekultivasiya olunacaq sahələrin mənimsənilməsinin iqtisadi cəhətdən ən ucuz növü hansıdır?

- ✓ sahələrdə meşə əkinlərinin həyata keçirilməsi
- torpaqların səthinə mineral gübrələrin verilməsi
- torpaqlarda mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirmək
- əraziyə əhəngin verilməsi və 60 sm dərinliyə kimi yumuşaltma
- təzyiqli sular vasitəsi ilə yuyulması

360. Respublikada sənaye tullantıları, yeraltı sərvətlərin dağıntıları, qazıntı vasitəsi ilə başdırılmış və çirkləndirilmiş torpaqlar hansı üsulla bərpa edilir?

- meliorasiya
- texniki
- yumuşaltma
- ✓ rekultivasiya
- aqrotexniki

361. Respublikanın sənaye şəhərlərində müəssisələrin atdıqları tullantıların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- müəssisələrin daxilində xüsusi ölçmə cihazları yerləşdirilir
- şəhərdən kənar ərazilərə yığılaraq yandırılır
- Xəzər dənizinin dərinliklərinə atılır
- müəssisələr istədikləri qədər tullantı atmağa qadirdirlər
- ✓ xüsusi dövlət müəssisələri tərəfindən monitorinqlər aparılır

362. Sənaye şəhərlərində bərk tullantıları zərərsizləşdirmək məqsədilə hansı tədbirlər görülməlidir?

- ✓ utilizasiya zavodları tikilməlidir
- yalnız meliorativ tədbirlər həyata keçirilməlidir
- quyulara yığılaraq basdırılmalıdır
- torpaqlar yalnız sanitar-müdafiə zonalarına ayrılmalıdır
- rekultivasiya prosesi gücləndirilməlidir

363. Dağ-mədən sənayesinin bir çox sahələrində baş verən əsas hansı problemlər ətraf mühiti korlayır və torpaq fondunu azaldır?

- qazma işlərinin fasiləsiz aparılması
- ✓ çox qiymətli xammal itkisinin baş verməsi
- istehsal zamanı istifadə edilən texniki suların ətraf ərazilərə axıdılması
- yataqlarda kəşfiyyat işlərinin aparılması
- yükdaşıma zamanı ağır texnikanın hərəkəti

364. Abşeron yarımadasının bərk tullantıların çirklənməsinə səbəb olan əsas sənaye müəssisələri hansılardır?

- H.Əliyev adına Neft emalı zavodu
- Qaz emalı zavodu və Keşlə maşınqayırma zavodu
- ✓ Qaradağ sement zavodu və Bakı Gips məmulatı zavodu
- Azərneftyağ istehsalat birliyi və Azərsun şirkətlər qrupu
- Abşeron DRES-i və Qaradağ daş karxanası

365. Üzümçülük və pambıqçılıq rayonlarında əkin sahələri ən çox hansı maddələrlə çirklənir?

- ✓ pestisid və defoliantla
- intensiv suvarma ilə
- karbon dörd oksidlə
- azot oksidləri ilə
- təbii gübrələrlə

366. Azərbaycanın düzənlik torpaqlarının şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- intensiv otarılma, yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ✓ torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı
- Kür çayı və onun qollarının fəsilədən asılı olaraq daşması
- əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- ərazidəki torpaqların allüvial-prolüvial, gətirmələrdən təşkil olunması

367. ən çox aşınma eroziyasına məruz qalmış torpaq sahələri Azərbaycanın hansı ərazilərində müşahidə olunur?

- Lənkəranın düzənlik və dənizsahili ərazilərində
- Kür-Araz ovalığının irriqasiya təsərrüfatı sahələrində
- Qarabağ maili düzənliyinin suvarılan ərazilərində
- ✓ Naxçıvanın orta və yüksək dağlıq sahələrində
- Əsasən dağlıq ərazilərin dəmyə əkinçiliyi sahələrində

368. Respublikada ümumiyyətlə neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş ərazilərin sahəsi nə qədərdir?

- 73,6 min hektar
- 57 min. hektar
- 22 min hektar
- 35 min. hektar
- ✓ 28,8 min.hektar

369. Azərbaycan ərazində dik yamaclardan istifadə etmək məqsədilə hansı metoddan istifadə olunur?

- irriqasiya
- ✓ terraslaşdırma
- meliorasiya
- rekultivasiya
- transformasiya

370. Təsərrüfatın müxtəlif sahələrində pozulmuş təbii landşaftların bərpası üçün tətbiq edilən tədbirlər kompleksi necə adlanır?

- aqrotexniki tədbirlər
- akkumlyativ tədbirlər
- ✓ rekultativ tədbirlər
- meliorativ tədbirlər
- fitomeliorativ tədbirlər

371. Sənaye şəhərlərinin pozulmuş landşaftların torpaqlarının rekultivasiyası hansı mərhələlərlə aparılır?

- aqrotexniki və fiziki
- fitomeliorativ və kimyəvi
- hidromeliorativ və texniki

- gübrələmə və yumuşaltma
- ✓ texniki və bioloji

372. Respublika torpaqlarının ən çox alüminium oksidləri ilə çirklənmə prosesi hansı sənaye şəhəri ətrafında müşahidə olunur?

- Bakı şəhəri
- Naxçıvan şəhəri
- ✓ Gəncə şəhəri
- Mingəçevir şəhəri
- Sumqayıt şəhəri

373. Atmosfer havasına və torpaq sahələrinə atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə fərqlənən şəhərlər hansılardır?

- Mingəçevir, Yevlax, Zaqatala, Şabran
- ✓ Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Gəncə, Mingəçevir
- Lənkəran, İmişli, Gədəbəy, Sumqayıt
- Gəncə, Şəki, Qusar, Xaçmaz, Ağdaş
- Bakı, Naxçıvan, Daşkəsən, Ağcabədi

374. Azərbaycan ərazisində ən çox kimyəvi gübrələrdən, pestisidlərdən və defoliantlardan hansı ərazilərdə istifadə edilir?

- ✓ Kür-Araz ovalığında
- Qarabağ maili düzənliyində
- Lənkəran düzənliyində
- Naxçıvan MR-da
- Samur-Dəvəçi ovalığında

375. Azərbaycan Respublikasında Abşeron yarımadasından başqa neftlə çirklənmiş rayonları hansılardır?

- Lənkəran, Astara, Yardımlı, Bəhramtəpə
- Zəngilan, Şabran, Xızı, Siyəzən
- Naftalan, Daşkəsən, Kəlbəcər, Laçın
- Ordubad, Şərur, Şahbuz, Babək
- ✓ Şirvan, Neftçala, Siyəzən, Muradxanlı

376. Abşeron torpaqların çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı tullantılar iştirak edir?

- məişət və bərk tullantılar vasitəsi ilə
- ✓ metallurgiya, elektrotexnika və başqa sənaye tullantıları
- kənd təsərrüfatı məhsullarının tullantıları
- kimyəvi və mineral gübrələrin vasitəsi ilə
- fermer (heyvandarlıq) təsərrüfatının tullantıları

377. Hal-hazırda neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqlarında rekultivasiya aparılmış ərazilər hansılardır?

- İmişli, Muradxanlı, Carlı
- Mərdəkan, Zirə, Pirəküşkül
- ✓ Bülbülə, Ramana, Qaradağ
- Siyəzən, Şabran, Xızı
- Naftalan, Zəyəm, Mehmana

378. Ümumiyyətlə respublika ərazisində nə qədər ərazi neft məhsulları ilə çirklənmişdir?

- 52,3 min ha
- 45,5 min ha
- ✓ 28,8 min.ha
- 17 min ha
- 35 min ha

379. Neft istismarı qurtardıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rekultivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- meliorativ
- kimyəvi
- bioloji
- aqrotexniki
- ✓ texniki

380. Abşeron yarımadasında ən az radioaktivlik müşahidə olunan ərazilər hansılardır?

- Qala, Sabunçu
- Binəqədi, Bibiheybət
- ✓ Nardaran, Mərdəkan
- Ramana, Balaxanı
- Suraxanı, Bilgəh

381. Rekultivasiya üçün təcrübədən keçirilmiş və sınaqdan keçirilmiş etibarlı metodlardan ən əlverişlisi hansıdır?

- coğrafi indikasiya metodu
- ✓ landşaft-ekoloji metod
- fenoloji analogiya metodu
- bioloji- texnogen metod
- texniki metod

382. Akkumlyativ dağ-mədən formalarının yayıldığı rayonlarda hansı təbii proseslər yaranır?

- yeni tektonik proseslərin aktivləşməsi
- müxtəlif bitki formasiyalarının yaranması
- ✓ denudasiya, yuyulma və eroziya
- sürüşmə sel və daşqınlar
- defilyasiya, abraziya və aşınma

383. Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır?

- helium qazı, dəmir oksidləri və natrium-xlor
- maqnezium, hidrogen-subfid, karbon qazı
- ✓ dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar

384. Şirvan şəhərində ətraf ərazilərin çirklənməsini sürətləndirən və kənd təsərrüfatına ciddi ziyan vuran əsas sənaye sahəsi hansıdır ?

- mineral gübrələr istehsalı
- ✓ «Şirvanneft» neft-qazçıxarma idarəsi
- Kükürlü mazut yanacağından istifadə edilən DRES
- inşaat materialları kombinatı
- qara və əlvan metallurgiya

385. Dağlıq ərazilərdə ot bitkilərinin qruplaşması, torpağın qalınlığı və biotik komponentlərin məhsuldarlığı hansı amillərdən asılıdır?

- buzlaq ekzarasiyası və akkumlyasiyasının intensivliyindən
- kənd təsərrüfatı sahələrinin düzgün yerləşdirilməsindən
- qar örtüyünün qalın olması və buzlaşmasından
- ✓ ərazinin relyef və mikroiqlim xüsusiyyətlərindən
- yamacları təşkil edən süxurların litoloji tərkibindən

386. Dağlıq ərazilərdə meşə altındakı torpaqların strukturunun subnival və nival ərazilərlə müqayisədə daha möhkəm olmasının səbəbləri aşağıdakılardan hansıdır ?

- ✓ yamaclar meşə bitkilərinin kökləri ilə yaxşı bərkidir

- meşə sahəsində rütubətin daha çox olması
- burada taksonomik dərəcəli bir sıra fiziki-coğrafi komplekslər vardır
- meşə torpaqlarında aşınma və denudasiya prosesləri daha güclüdür
- meşə komplekslərinə antropogen təsirlər daha intensivdir

387. Səhra, yarımsəhra və digər quraqlığa davamlı ərazilərin torpaqlarının şorlaşmasının və bataqlıqlaşmasının səbəbləri nədir?

- dəmyə əkinçiliyi
- biçənlərin istifadəsi
- dağ-mədən sənayesi
- otarılma təsərrüfatı
- ✓ suvarma əkinçiliyi

388. Torpaqların çirklənməsinə qarşı sənaye tullantılarının tənzimlənməsi üçün hansı qaydalar tətbiq olunur?

- yerli müşahidələr aparılır
- yalnız monitorinq olunur
- zavodlar bağlanır
- istehsalat azaldılır
- ✓ dövlət standartları tətbiq olunur

389. Kimyəvi gübrələrdən və pestisidlərdən istifadə torpaq sahələrinin çirklənməsi ilə yanaşı, başqa hansı problemlər yaradır?

- bitkilərin məhsuldarlığını və inkişafını zəiflədir
- torpağın üst hissəsində buxarlanmanı azaldır və ziyanvericilərin sayı artır
- torpağın üst məhsuldar hissəsini aşındırır və şorlaşmaya səbəb olur
- ✓ insanlarda bir sıra xəstəliklərin və bədxassəli işlərin yaranmasına səbəb olur
- gübrəli bitkilərlə qidalanan heyvanların məhvinə səbəb olur

390. Azərbaycanın torpaq ehtiyatlarının kənd təsərrüfatı çirklənməsi ilə eyni zamanda hansı tullantılarla həddindən çox çirklənmişdir?

- məişət tullantıları ilə
- məişət sularının axıdılması ilə
- ✓ toksik maddələr və metallarla
- azot və fosfor gübrələri ilə
- nəqliyyat tullantıları ilə

391. Neolit dövründə əkinçiliyin və heyvandarlığın başladığı vaxtda Azərbaycan ərazisində neçə faiz meşə ilə örtülü ərazi olmuşdur?

- 9 %
- 30 %
- 25 %
- 11 %
- ✓ 60 %

392. Kür çayının geniş subasarlarında su altında qalmış münbit torpaqların təsərrüfat dövriyyəsindən çıxarılmasına səbəb nədir?

- su kanalları
- ✓ su anbarları
- su kəmərləri
- bataqlıqlar
- kollektorlar

393. Azərbaycanda kollektor-drenaj şəbəkəsinin əsas əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ✓ suvarma və meliorasiya işlərinin həyata keçirilməsi
- növbəli əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi
- torpaqlarda külək eroziyasının qarşısının alınması
- əhalinin içməli su ilə təminatı üçün
- rekultivasiya proseslərinin tətbiqi üçün

- 394.** Azərbaycanca torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi sahələr hansılardır?
- Xəzəryanı zona və Kür-Araz ovalığı
 - ✓ Qərbi Azərbaycan və Xəzəryanı zona
 - Naxçıvanın yüksəkdaqlığı və Arazboyu düzənliklər
 - Böyük Qafqazın şimal-Şərqi və Gəncə-Qazax düzü
 - Talış dağları və Lənkəran düzənliyi
- 395.** Dağlıq ərazilərdə torpaqların korlanmasına insanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə yanaşı hansı təbii hadisələrdə səbəb olur?
- ✓ sürüşmə, uçqun, sel hadisələri
 - neft quyularının fontan vurməsi
 - heyvandarlıq təsərrüfatının inkişafı
 - radioaktiv elementlərin şüalanması
 - yeraltı suların təsiri ilə şorlaşma
- 396.** Şiddətli yuyulmuş torpaqların yayıldığı ərazilərin gələcəkdə yarıq və dərələrlə daha çox parçalanmasının qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?
- fasiləsiz əkinçilik tədbirləri
 - kimyəvi və üzvi gübrələrin verilməsi
 - rekultivasiya və meliorasiya tədbirləri
 - ✓ texniki, terraslaşdırma və meşəsalma
 - kanallar vasitəsi ilə suvarma
- 397.** ən nazik nə zəif strukturlu torpaq qatı hansı lanşaft qurşağını əhatə edir?
- dağ-meşə
 - çöl-çəmən
 - meşə-çöl
 - ✓ dağ-çəmən
 - yarımsəhra
- 398.** Ağac, kol və ot bitkilərindən istifadə etməklə kompleksin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?
- ✓ fitomeliorativ
 - hidrotexniki
 - bioloji meliorasiya
 - texniki meliorasiya
 - kimyəvi meliorasiya
- 399.** Abşeron yarımadasının hansı hissəsinin torpaqları daha çox çirklənməyə məruz qalmışdır?
- şimal hissəsi
 - şimal-şərq hissəsi
 - bütün sahil zolağı
 - ✓ cənub hissəsi
 - şimal-qərb hissəsi
- 400.** Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?
- sahələr suvarılmalıdır
 - ✓ mineral və yerli gübrələr verilməlidir
 - morfoloji diaqnostika edilməlidir
 - neft tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
 - dənli bitkilər əkilməlidir
- 401.** Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- ot bitkilərindən istifadə etməklə yaxşılaşdırma
 - rekreasiya tədbirlərinin görülməsi
 - ✓ torpaqlara əhəngin və gübrələrin verilməsi
 - torpaqların yenidən bərpa olunması
 - mühəndis işlərinin tətbiqi
- 402.** Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?
- defilyasiya
 - abraziya
 - akkumulyasiya
 - korroziya
 - ✓ eroziya
- 403.** Azərbaycan ərazisində son 20 ildə ən çox antropogen təsirə məruz qalan meşə sahəsi hansıdır?
- ✓ Sultanbud meşəsi
 - Hirkan meşəsi
 - Tuqay meşəsi
 - İlisu meşəsi
 - Pirqulu meşəsi
- 404.** Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu ərazisinin toraq sahələrinin çirklənməsinə səbəb olan sənaye müəssisəsi hansıdır?
- ✓ Alüminium zavodu
 - Elektron avadanlıqları zavodu
 - Pambıqtəmizləmə zavodu
 - Kabel istehsalı zavodu
 - Maşınqayırma zavodu
- 405.** Pambıqçılıq və üzümçülük rayonlarında torpaqlarda konsentrasiyanın artmasına səbəb nədir?
- torpaqların təkrar şorlaşmaya məruz qalması
 - növbəli əkinçiliyin tətbiq olunması
 - fasiləsiz əkinçiliyin tətbiqi və mineral gübrələrin verilməsi
 - irriqasiya sistemlərinin yalnız kollektor-drenaj sistemindən ibarət olması
 - ✓ DDT və defoliantlardan hər il fasiləsiz istifadə edilməsi
- 406.** Müxtəlif kimyəvi gübrələrlə, pestisidlərlə, defoliantlarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?
- ✓ Kür-Araz ovalığında
 - Arazboyu düzənliklərdə
 - Qarabağ maili düzənliyində
 - Samur-Dəvəçi ovalığında
 - Lənkəranın dənizsahili düzənliyində
- 407.** Respublika ərazisində aqroiirriqasiya tədbirləri aparılan torpaq sahələrində ən çox hansı landşaft növləri yaranır ?
- dağlıq landşaftı
 - yarımşəhra landşaftı
 - alp çəmənlikləri
 - ✓ çəmən-bataqlıq landşaftı
 - meşə landşaftı
- 408.** Azərbaycanda dağ qara torpaqların yayıldığı ərazilərin relyefi necədir?
- yarımşəhra iqlimə malik düzənliklərdir
 - mailliyi çox olan dağ yamaqlarıdır
 - vulkanik yaylalardan ibarətdir
 - karbonatlı suxurlar üzə çıxan yamaqlardır

✓ az maili qədim düzəlmə səthləridir

409. Dağ-qara torpaqlarda yetişdirilən əsas kənd-təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- kətan, qazangülü, pambıq
- ✓ taxıl, üzüm, kartof
- tərəvəz, bostan bitkiləri
- çay, zəfəran, çəltik
- qarğıdal, limon, çay

410. Dağ-qara torpaqlar ən çox Böyük və Kiçik Qafqaz torpaq vilayətlərinin hansı zonalarında yayılmışdır?

- podzol və yarımşəhra
- bataqlıqlaşmış
- bozqır və dağətəyi
- ✓ bozqır və meşə-bozqır
- şəhra və şorlaşmış

411. Yuyulmuş dağ qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- ✓ Şamaxı yaylasında, Qudyalçay və Qusarçayın orta axırlarında, Kiçik Qafqazda
- Böyük Qafqazın şimal rayonlarında, Lənkəran düzənliyində
- Kür çayının ot axınlarında, Gəncə-Qazaxda
- Qarabağ düzündə, Abşeron yarımadasının cənubunda

412. Yüksək dağ-meşə zonasında əsas meşə əmələ gətirən ağac növləri hansılardır?

- ✓ vələs və şərq palıdı
- qızılağac və qovaq
- dəmirağac və küknar
- ardıc və fisdıq
- saqqızağacı və şam

413. Çirklənmiş torpaqlarda rekultivasiya işləri aparılan zaman ilk görülən tədbirlər hansılardır?

- əraziyə ağac və kol bitkilərinin əkilməsi
- neftlə çirklənmiş sahələrə başqa ərazilərdən gətirilmiş torpağın tökülməsi
- torpağın üst qatının təzyiqli su vasitəsi ilə yuyulması
- ✓ ərazinin metal qurğu və tullantılardan təmizlənməsi
- əraziyə kimyəvi və mineral gübrələrin verilməsi

414. Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- sahələr suvarılmalıdır
- tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- ✓ mineral və yerli gübrələr verilməlidir
- morfoloji diaqnostika edilməlidir
- dənli bitkilər əkinməlidir

415. Neft və neft tullantıları ilə çirklənmiş torpaqların rekultivasiyası hansı üsullarla həyata keçirilir?

- meliorativ və texniki
- irriqasiya
- aqrotexniki
- ✓ texniki və bioloji
- kimyəvi və bioloji

416. Dağ-mədən işləri sahəsində yeni yaranmış formalar hansılardır?

- karyerlərdən çıxarılan materialların yayılması, müxtəlif tipli fəsiyalar

- sürüşmə və uçqun sahələri, çay yatağının istiqamətinin dəyişdirilməsi
 - ✓ karyerlər, saxtalar, çökəkliklər, tikinti ilə əlaqədar planlaşma işləri
 - süni göl çuxurları, otarılma sahələri və yeni salınmış yollar
 - əkin sahələri, böyük fermer təsərrüfatları
- 417.** Dağ-mədən işləri aparılan ərazilərdə hansı texnogen relyef formaları yaranır?
- meliorativ formalar və tikinti qalıqları
 - qədim süxur qatları və torpaq tərəcikləri
 - metal qırıntıları və aşınm materialları
 - ✓ yeni yaranmış formalar və akkumlyativ formalar
 - denidasyon formalar və karyer çuxurları
- 418.** Yarımsəhra düzənliklərinin və dağətəyinin əsas torpaqları hansı tiplərə ayrılır?
- boz, qırmızı-qıleyli, sarı
 - şoran, çəmən-meşə, çimli-karbonatlı
 - şabalıdı, qəhvəyi və gillicəli
 - ✓ boz, boz-qonur, açıq şabalıdı
 - bataqlıq, çəmən-şabalıdı, qara
- 419.** əkinçiliyə yararlı boz, boz-qonur torpaqlarda ən çox hansı kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirilir ?
- kətan, çəltik, faraş, tərəvəzlər
 - taxıl, kartof, çay, tütün
 - banan , kivi, heyvə, alma
 - çəltik, pambıq, üzüm, fındıq
 - ✓ üzüm, taxıl, pambıq, nar
- 420.** Xəzər dənizi səviyyəsinin təbəddüdləri ilə əlaqədar torpaq fondu təxminən nə qədər artır və ya azalır?
- 5-10 min ha
 - 60 min ha
 - 30-40 min ha
 - ✓ 10-20 min ha
 - 35-50 min ha
- 421.** Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir ?
- ✓ 3, 5 mln.ha
 - 5 mln.ha
 - 43 mln.ha
 - 7 mln.ha
 - 8,6 mln.ha
- 422.** Respublikada adambaşına əkinçilikdə istifadə edilən torpaqlardan nə qədər düşür?
- 3,5 ha
 - ✓ 0,2 ha
 - 2 ha
 - 1,2 ha
 - 0,5 ha
- 423.** Torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması kimi tədbirlər necə adlanır?
- suvarma tədbirləri
 - hidrotexniki tədbirlər
 - ✓ meşə meliorativ tədbirlər
 - şumlama tədbirləri.
 - mexaniki tədbirlər

424. Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi kimi tədbirlərə nə deyilir?
- termiki tədbirlər
 - suvarma tədbirlər
 - şumlama tədbirləri
 - mexaniki tədbirlər
 - ✓ aqrotexniki tədbir
425. Rekultivasiya olunacaq torpaqların səthinin planı, münbit torpağın gətirilməsi, sahənin iş üçün hazırlanması kimi işlər hansı etapda yerinə yetirilir?
- bioloji işlər bölməsində
 - mexaniki işlər bölməsində
 - ✓ texniki işlər bölməsində
 - tikinti işləri bölməsində
 - fiziki işlər bölməsində
426. Rekultivasiya işləri neçə etapda aparılır?
- ✓ texniki, bioloji, tikinti
 - bioloji, kimyəvi, texniki
 - texniki, fiziki, suvarma
 - texniki, fiziki, suvarma
 - qazma, doldurma, suvarma
427. Rekultivasiya olunacaq obyektlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil?
- tikinti işləri zaman pozulan torpaqlar
 - karyerlər, karxanalar
 - neftlə çirklənmiş sahələr
 - ✓ münbit torpaq sahələri
 - bərk tullantılar yığılan sahələr
428. Qoruqlarda torpaq nizamlayıcı tədbirlərə aşağıdakılardan hansı aid deyil?
- Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.
 - ✓ Əkin sahəsini inkişaf etdirmək üçün torpaqların gübrələnməsi.
 - Aqrotexniki tədbirlər.
 - Rekultivasiya tədbirləri
 - Fitomeliorativ tədbirlər.
429. Aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirləri həyata keçirilməklə torpağı hansı prosesdən mühafizə etmək olar?
- ✓ eroziyadan
 - bataqlılaşmadan
 - şoranlaşmadan
 - duzluluqdan
 - susuzluqdan
430. Torpağı mühafizə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilməlidir? Hansı cavab düzgün deyil
- flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması
 - şoranlaşmanın qarşısının alınması
 - duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə
 - torpağın çirklənmədən qorunması
 - ✓ torpağa antropogen təsirləri artırmaq
431. Torpağın mühafizə olunacağı sahələr bunlardır .Hansı cavab düzgün deyil?

- növbəli əkin sistemi təşkil etmək
- meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi
- torpağın su və külək eroziyasından mühafizəsi
- korlanmış torpaqların rekultivasiyası
- ✓ torpağa qulluq edilməsindən imtina etmək

432. Torpağı eroziyadan qorumaq üçün relyef, iqlim, torpaq nəzərə alınmaqla hansı növ əkinə keçmək məsləhət görülür?

- dənli bitkilərə keçmək
- çoxillik əkinə keçmək
- qarışıq əkinə keçmək
- ✓ növbəli əkinə keçmək
- monokulturayam keçmək

433. Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa olunmasının bioloji etapında hansı işlər görülür?

- ağaclar, kollar kəsilir
- ✓ yaşıllıqlar, parklar salınır
- tikinti, abadlıq işləri aparılır
- su tutarlar, dəryaçalar inşa olunur
- karyerlər, karxanalar işlədilir

434. Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhrələşməsi 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.

- Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhrələşməsi 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.
- çox yüksək səhrələşmə, məhsuldarlıq yoxdur
- yüksək dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 50%-dən çox azalır
- ✓ adi vəziyyətdir, məhsuldarlıq yüksəkdir
- orta dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 10-50% azalır

435. Hansı torpaqlar tikinti yaxud başqa işlər üçün istifadə oluna bilər?

- ✓ əkinə yararsız torpaqlar
- duzlaşmış torpaqlar
- bataqlılaşmış torpaqlar
- şoranlaşmış torpaqlar
- eroziyaya uğramış torpaqlar

436. Korlanmış torpaqların rekultivasiyasına ilə bərpa edilməsinin texniki işlər etapında hansı işlər görülür?

- parklar, xiyabanlar salınır
- çökəkliklər, karyerlər qazılır
- tikinti və abadlıq işləri aparılır
- su tutarlar, dəryaçalar tikilir
- ✓ çökəkliklər, karyerlər doldurulur

437. Şoran torpaqların əsas tipləri hansılardır?

- bataqlıq və çəmən-bataqlıq
- ✓ avtomorf və hidromorf
- dağ qara və boz-çəmən
- açıq şabalıdı və gecli şabalıdı
- çəmən-meşə və boz-qəhvəyi

438. Sopka şoranları hansı ərazilərdə əmələ gəlir?

- çökəklik və batıq sahələrdə

- qrunut suların səthə yaxın ərazilərində
- çayların gətirmə konuslarında
- alçaqdağlığın meşə-çöl hissəsində
- ✓ palçıq vulkanı brekçiləri üzərində

439. Şoran torpaqların arealı daxilində yayılan torpaq tipləri hansılardır?

- qırmızı ferralit, çəmən bataqlıq
- dağ-çəmən bozqır, dağ qara
- tünd şabalıdı, gəclli şabalıdı, açıq qəhvəyi
- ✓ boz, çəmən-boz, boz qəhvəyi
- dağ-meşə qara, çəmən-meşə, sarı

440. Meliorasiya tədbirləri nədir ?

- torpaqlara pestisidlərin səpilməsi
- ✓ torpaqların duzlardan yuyulması
- heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi
- torpaqlara gübrələrin verilməsi
- torpaqların növbəli əkilməsi

441. Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yaranma səbəbləri nədir ?

- çay şəbəkəsinin sex yerləşməsi
- günəşli saatların miqdarının çox olması
- humusun miqdarının az olması
- ✓ qrunut sularının səthə çox yaxın yerləşməsi
- illik yağıntı miqdarının çox olması

442. Şoran torpaqların məhsuldarlığının artırılması və mühafizəsi üçün hansı tədbirlər görülür?

- terraslaşdırma işləri aparılır
- suvarmadan daha çox istifadə olunur
- ✓ torpaqlar duzlardan yuyulur
- torpaqlara kimyəvi gübrələr verilir
- yalnız otarılmada istifadə olunur

443. Çəmən-bataqlıq torpaqlarından kənd təsərrüfatında hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- suvarma əkinçiliyi üçün
- çöl quşlarının qorunması üçün
- ✓ mal-qara otarılması üçün
- dəmyə əkinçiliyi üçün
- biçənək sahələri kimi

Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yayıldığı əraziləri tap

- 1.Şirvan çaylarının gətirmə konuslarında
- 2.Samur və Qusarçayın deltasında
- 3.Qızılağac körfəzinin kənarlarında
- 4.Kür-Araz və Xəzəryanı ovalıqlarda
- 5.Qarabağ düzünün şimalında
- 6.Arazyanı düzənliklərdə
- 7.Keşçay və Şinçayın ətrafında
- 8.Gəncə-Qazax çayları sahillərində

444.

- 2, 5, 6, 7
- 1, 2, 3, 5
- 3, 4, 7, 8
- ✓ 1, 3, 4, 6
- 1, 2, 5, 7

445. Korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün hansı metoddan istifadə edilir?

- 446.** İnsan orqanizmində maddələr mübadiləsinin pozulması, inkişafın ləngiməsi və psixikanın pozulması hansı elementin çatışmaması ilə əlaqədardır?

- 447.** Biokimyəvi vəziyyət ilə əlaqədar ən geniş yayılan xəstəliklər hansı elementin çatışmazlığından əmələ gəlir ?

448. ərazidəki torpağın, suyun və havanın xüsusi tərkibi ilə əlaqədar olan xəstəliklər necə adlanır?

- 449.** Azərbaycanca qara torpaqların hansı yarımtypləri mövcuddur?

450. Yüxsəkdağ cəmənlərlərinin və meşədən cəmənlərə keçid zonanın əsl torpaq tipləri hansılardır?
1.podzollu sarı 4. dağ qara
2.dağ cəməni-bozqır 5.sarı-qleyli
3.dağ meşə-cəməni 6.dağ cəməni
(Sürət 12.04.2012 12:45:33)

- 451.** Hazırda təməmilə qırılmış və yerində podzollu sarı torpaqlar yaranan meşələr hansıdır?

- yüksəkdağlığın iynəyarpaqlı meşələri
- ✓ Hirkan tipli düzən meşələri
- alçaqdağlığın qarışıq meşələri
- sitrus meyvəçiliyi inkişaf edən ərazilər
- ortadağlığın palıd və vələs meşələri

452. Subalp çəmənlərinin tipik və çox geniş yayılmış torpaq tipi hansıdır?
- ✓ dağ-çəmən çimli torpaqlar
- şabalıdı və qəhvəyi torpaqlar
 - boz-qonur və şoranlaşmış torpaqlar
 - podzollu-sarı-qleyli torpaqlar
 - dağ-çəmən qaratorpağa bənzər torpaqlar
453. Podzollu sarı torpaqların qleyləşməsinə əsas səbəb nədir?
- humusun miqdarının çox olması
 - ✓ dəniz sahili ovalıqda qrunut sularının təsiri
 - gilli süxurların üstünlük təşkil etməsi
 - quraq günlərin çoxluğu
 - podzollaşmanın güclü inkişaf etməsi
454. Podzollu sarı torpaqların tərkibinin formalaşmasının əsas xüsusiyyəti nədir?
- humusun miqdarının çox olması
 - humusun miqdarının 1%-dən az olması
 - ✓ yüksək gilləşmə və turşuluğun az olması
 - dənəvarı qumlu torpaqlar olması
 - dəmir elementinin çox olması
- Sarı torpaqların bölündüyü əsas yarımtiplər hansılardır?
455. 1. dağ-meşə sarı 4. podzollu sarı
2. şorlaşmış sarı 5. qleyli-podzollu sarı
3. qonur sarı 6. bataqlaşmış sarı
- ✓ 1, 4, 5
- 1, 2, 3
 - 3, 4, 5
 - 1, 3, 6
 - 2, 4, 6
456. əkin sahələrini genişləndirilməsi imkanlarının məhdud olduğu qurşaq və torpaq tipləri hansılardır?
- tropik meşələr, qliyli və gilli-rütubətli torpaqlar
 - ✓ rütubətli subtropik meşələr zonası, qırmızı və sarı torpaqlar
 - rütubətli tropik qurşağın savannaları, qəhvəyi və boz-qonur torpaqları
 - ekvatorial qurşağın rütubətli meşələri, çimli və çimlipodzol torpaqları
 - mülayim qurşağın iynəyarpaqlı meşələr sahəsi və şabalıdı torpaqlar
457. Azərbaycanda landşaft zonallığının inversiyası hansı dağlıq bölgələrdə özünü daha qabarıq göstərir ?
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
 - ✓ Talış dağları və Naxçıvan MK
 - Böyük Qafqazın şimal- qərbində
 - Dərələyəz və Burovar silsilələrində
 - Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
458. İqlim ekoloji şəraitin əlverişsizliyi landşaftda hansı dəyişkənliyi yaradır ?
- dinamikanı
 - differensiasianı
 - ritmikanı
 - ✓ anomaliyanı
 - təkamülü

459. Talış dağlarında yüksəklik qurşağı üzrə qanunauyğunluğun pozulması nəticəsində hansı landşaftlar yaranır?
- şaquli
 - zonal
 - ✓ azonal
 - intrazonal
 - üfqi
460. Yarımsəhra-quru çöl, dağ-meşə, dağ-çəmən və nivalbuzlaq kompleksləri landşaftın hansı hissəsini yaradır ?
- zonal strukturunu
 - şaquli zonallığı
 - üzüqi zonallığı
 - intrazonal landşaftları
 - ✓ yüksəklik qurşaqlarını
461. İqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi landşaftın hansı hissəsinə aiddir ?
- yayılma areallarına
 - azi differensiasiyasına
 - ✓ üfüqi differensiasiyaya
 - enlik strukturlarına
 - şaquli differensiasiyaya
462. Azərbaycanda üfüqi və yüksəklik qurşaqları landşaftın hansı əsas hissələridir?
- ✓ coğrafi qurşaqlığın
 - ərazi differensiasiyasının
 - hündürlük strukturunun
 - mərtəbəlilik quruluşunun
 - azonal differensiasiyasının
463. Düzenliklərin morfoqenetik fərqləri eyni iqlim-ekoloji şəraitində yaranmış yarımsəhra landşaftları daxilində hansı kompleksləri əmələ gətirir?
- ✓ yarım tip, növ, mərz və fasiya
 - mərz, zonal və intrazonal landşaftlar
 - batial, subaktival və surerakval
 - nival-buzlaq və subnival
 - növ, sinif, dağ-meşə, qobu
464. Dağətəyi maili düzenliklərin aşağı pilləsində yerləşən yarımsəhra və yuxarı pilləsində yerləşən quruçöl kompleksləri arasındakı fərqi əsas səbəbi nədir?
- aralarında heç bir hündürlük fərqi yoxdur
 - quruçöl landşaftların əraziləri zəngin bitki növləri ilə örtülmüşdür
 - quruçöl landşaftlarında mümkün buxarlanmanın miqdarı 300 mm çoxdur.
 - yarımsəhra landşaftlarında orta illik temperatur 1-1,50 C aşağı, yağıntıların miqdarı isə 100-150 mm çox olur
 - ✓ quruçöl landşaftları, yarımsəhra landşaftlarından 200-400 m yüksəkdə yerləşir
465. Azərbaycan ərazisində landşaft anomaliyasını səciyyələndirən ən böyük nümunə hansı regiondadır?
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
 - Naxçıvanın yüksək dağlığında
 - Böyük Qafqazın qərbində
 - ✓ Böyük Qafqazın cənub-şərqində
 - Talış dağlarının cənubunda
466. Yarımsəhra iqlim-ekoloji şəraitində olduqca müxtəlif təbii koamlekslərin yaranması hansı yerli amillərin təsiri altında baş verir?

- sürüşmə və sel hadisələrinin təsiri ilə
- bolsulu çayların çoxluğu, günəş radiasiyasının aşağı həddi.
- dağ-dərə küləklərinin əsməsi, yağıntının çoxluğu
- ✓ çayların mövcud olması, litoloji tərkib və insanın təsərrüfat fəaliyyəti.
- rütubətlənmə əmsalının 1-dən yüksək olması

467. Dağlıq ərazilərdəki yamacların baxarlığı və yaxud da ekspozisiya amili landşaft daxilində dəyişikliyi yaradır?

- yarımşəhra landşaftların sahəsi artır
- ✓ landşaftdaxili differensiasiyayı
- yamaclarda eroziya və deqradasiya proseslərini gücləndirir
- qonşu landşaft kompleksləri arasında əlaqəni azaldır
- mikro və mezorelyeflərin yaranması

468. Düzenliklərdəki landşaftın üfüqi differensiasiyasını yaradan əsas amillər hansıdır?

- ✓ yüksəklik fərqi və dağların baryer təsiri
- təbii komplekslərin yüksək qurşaqlıq üzrə dəyişməsi
- aran meşələrin geniş sahələrdə yayılması
- temperatur orta illik miqdarını yüksək olması
- bitki örtüyü və onların əmələ gətirdiyi formasiyalar

469. Landşaftın üfüqi differensiasiyasının əsas səbəbi nədir?

- torpaqların horizontal paylanması qanunauyğunluğu
- iqlimin meridional istiqamətdə dəyişməsi
- ərazinin zoocoğrafi cəhətdən əyalətlərə bölünməsi
- ✓ iqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi
- landşaftların qarşaqar üzrə yayılması

470. Azərbaycanda landşaftın ərazi differensiasiyasının iki əsas növü hansılardır?

- ✓ üfüqi və yüksəklik
- şaquli və horizontal
- eninə və uzununa
- tropik və mülayim
- çöl və meşə-çöl

471. Respublika ərazisinin müasir təbii ərazi komplekslərinin mənşəyi əsasən hansı dövrün landşaftları ilə zəngindir?

- Daş dövrü paleogen
- Pont və Ağcagil
- Sarmat və Xvalın
- ✓ Pleystosen və holosen
- Neogen və antropogen

472. Talış dağlarında və Naxçıvan MR dağlıq bölgəsində landşaft anomaliyasının özünü daha qabarıq göstərməsinə səbəb nədir?

- qədim yaşlı suxurların parçalanması
- ✓ landşaft zonallığının inversiyası
- üfüqi strukturda zonallığın pozulması
- landşaftdaxili differensiasiyasının baş verməsi
- intrazonal landşaftların geniş yayılması

473. Landşaft anomaliyasının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- ✓ iqlim-ekoloji şəraitin əlverişsizliyi
- çay şəbəkəsinin sıxlığı və çay daşqınları
- yeraltı suların səthə yaxın olması

- yamaclarda eroziya və deqrodasiya proseslərinin çoxluğu
- sel və daşqın hadisələrinin intensiv olması

474. Yüksəklik qurşağı üzrə respublika ərazisinin hansı hissəsində landşaft komplekslərinin qanunauyğunluğu pozulur?

- Dərələyəz silsiləsi
- ✓ Talış dağları
- Böyük Qafqaz dağları
- Zəngəzur silsiləsi
- Kiçik Qafqaz dağları

475. Azərbaycan ərazisində yüksəkliyə doğru təbii komplekslərin böyük diapazonda dəyişməsinə əsas səbəb nədir?

- düzənlik ərazilərin relyefinin çay şəbəkəsinin sıxlığa görə parçalanması
- ərazinin yarımsəhra iqlim tipində yerləşməsinə görə
- ✓ ərazinin fəal orogen qurşaqlarda yerləşməsinə görə
- şərq sahillərinin abraziya proseslərinə məruz qalması
- respublika ərazisində meşələrin intensiv qırılmasına görə.

476. Azərbaycan ərazisində landşaftın yüksəklik qurşaqlarını yaradan təbii komplekslər hansılardır?

- tuqay meşələri, çöl və subalp çəmənlikləri
- ✓ yarımsəhra-quruçöl, dağ-meşə, dağ-çəmən, nival-buzlaq
- meşə-çöl, dağ-meşə, subnival, nival
- yarımsəhra, alp çəmənlikləri, nival buzlaq
- aran meşələri, dağ-çəmən, alp və subalp çəmənlikləri

477. Azərbaycanın bütün dağlıq ərazilərinin mənimsənilməsi təxminən neçə faizdir?

- 67%
- 48%
- 35%
- 59%
- ✓ 53%

478. Azərbaycanda təxminən nə qədər ərazi səhrələşməyə məruz qalmışdır?

- 4,2 mln.ha
- ✓ 3,6 mln.ha
- 6 mln.ha
- 5,5 mln.ha
- 8,6 mln.ha

479. Alçaq dağ-meşə landşaft zonasında palıd, palıd-vələs meşələrinin aşağı sərhəddinin yüksəyə qalxmasının əsas səbəbləri nədir?

- eroziya-denudasyon proseslər
- ərazinin çay dərələri ilə kəsilməsi
- torpaq-quruntun nəmlənmə dərəcəsinin aşağı olması
- dik yamacların ekspozisiyası
- ✓ antropogen təsirlər

480. Antropogen təsirlərin mövcud olmadığı zamanlarda dağ meşələri ilə aran meşələrinin qovuşduğu ərazilər hara olmuşdur?

- Naxçıvanın ortadağlığında, Yuxarı Şirvanda
- Açınohur-Ceyrançöldə, Pirsaatçay boyunda
- ✓ Qanux-Həftəran vadisi, Qudyalçay və Qusarçay boyunda
- Kürboyu ərazilərdə, Qobustan alçaq tirələrində
- Qarabağ maili düzənliyində, Lənkəran ovalığında

481. Tuqay meşə kompleksinin təməmilə məhv olması səbəbləri nədir?

- Mingəçevir su anbarının tikilməsi
- Kür çayının normadan artıq çirklənməsi
- yeni maqistral yolların çəkilməsi
- Kür çayında baş verən daşqınlar
- ✓ insanın təsərrüfat fəaliyyəti

482. Samur-Dəvəçi ovalığında aran meşələri landşaft kompleksində yayılan bitki növləri dinamikasına təsir göstərən amil nədir?

- çay şəbəkisinin seyrək olması
- ✓ Xəzər dənizi səviyyəsinin qalxıb-enməsi
- seliteb landşaft komplekslərinin sıx yerləşməsi
- şimaldan gələn kontinental hava axınının təsiri
- ərazinin dəniz səviyyəsindən aşağı olması

483. Hal-hazırda aran meşələri kompleksi, əsasən hansı ərazilərdə saxlanılmışdır?

- Cənub-Şərqi Şırvanda, Acınohur-Ceyrançöldə
- ✓ Samur-Dəvəçi ovalığı, Qanıx-Əyriçay vadisi və Qarayazı düzü
- Lənkəran ovalığı, Qarabağ maili düzənliyi
- Qarayazı düzündə, Şirvan qoruğu ərazisində
- Kür çayının sağ sahilində, Samur-Dəvəçi ovalığında

484. Yarımsəhra ərazilərin yayıldığı sahələrdə əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- qaraqan, moruq, fıstıq, şoranotu
- ✓ yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
- mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-efemer bitkiləri
- seyrək kollar, palıd və sarmaşıq
- nar kolları, dəmirağac, yovsan, akasiya

485. Azərbaycanın yarımsəhralarında torpaqların şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- intensiv otarılma və yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ərazidəki torpaqların allüvial, prolüvial gətirmələrdən təşkil olunması
- əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- Kür çayı və onun qollarının fəsilədən asılı olarıq daşması
- ✓ torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı

486. Yarımsəhra landşaftı zonasında hansı iqlim hakimdir?

- mülayim
- ✓ subtropik
- ekvatorial
- tropik
- subekvatorial

487. Azərbaycan ərazisində yarımsəhra kompleksinin yuxarı sərhədi göstərilən hipsometrik həddən 800-1000 m yuxarı qalxan sahələr haradadır?

- Kiçik qafqazın Cənub Şərqində
- Talış dağlarının şərqində
- Açınohur-Ceyrançöl
- Böyük Qafqazın cənubunda
- ✓ Naxçıvan MR-da

488. Azərbaycan ərazisi landşaftları hansı landşaft sinifinə bölünmüşdür?

- dağətəyi ərazilərin landşaft sinifinə

- yüksək dağlıq landşaftı sinifinə
- yarımsəhra landşaftı sinifinə
- düzənlik sahələrin landşaft sinifinə
- ✓ dağlıq ölkə landşaft sinifinə

489. Böyük Qafqazın cənub-şərq yamacında landşaftın yüksəklik qurşaqlığı spektrində dağ-meşə kompleksinin olmaması landşaftda hansı problemi yaradır?

- landşaft genezisini
- ✓ landşaft anomaliyasını
- landşaft strukturunu
- landşaft təkamülünü
- landşaft dinamikasını

490. Azərbaycan ərazisində yaşamış və təbii landşafta təsir göstərməyə başlamış ilk insanların yaşı təxminən nə qədərdir və onlar hansı dövrə aid edirlər?

- e.ə. V – III minilliklər, eneolit
- 40-50 min il, yuxarı paleolit
- ✓ 1 milyon il, aşağı paleolit
- e.ə. X – VIII minilliklər, mezolit
- e.ə. VI – V minilliklər, neolit

491. Azərbaycan ərazisində təbii landşaft kompleksləri ilə bərabər quşların mühafizə olunduğu qoruqlar hansılardır?

- ✓ Qızılağac, Ağgöl qoruğu
- Ağgöl, Hirkan qoruğu
- Eldar, Göygöl qoruğu
- Altağac, Qızılağac qoruğu
- Bəsirtçay, Qarayazı qoruğu

492. Landşafta əsaslı təsirlərdən hesab edilən metal əridilməsi hansı dövrü əhatə edirdi?

- e.ə. 1 milyon il əvvəl, aşağı paleolit dövrü
- e.ə. VIII-V minilliklərdə, neolit dövrü
- e.ə. X-VIII minilliklərdə, mezolit dövrü
- e.ə. 10-12 min il əvvəl, paleolit dövrü
- ✓ e.ə. III-12 minilliklərdə, tunc dövrü

493. Azərbaycan ərazisində təbii landşaftlara, ilk insanların təsiri əsasən hansı dövrdən və hansı kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafından sonra başladı?

- yuxarı daş dövrü, yığıcılıqla məşğul olma
- dəmir dövründən, əkinçiliyin inkişafı
- tunc dövründən, ovçuluğun inkişafı
- ✓ mezolit dövründən, heyvandarlığın inkişafı
- dəmir dövründən, dəmir və tuncdan istifadə olunması

494. Hansı qoruqlar əsasən yarımsəhra landşaft sahəsində yerləşmişdir?

- Eldar, Pirqulu, İsmayılı
- Zaqatala, Qobustan, Göygöl
- Qızılağac, Bəsirtçay, Hirkan
- Türyançay, Şahdağ, Sultanbud
- ✓ Ağgöl, Qobustan, Şirvan

495. Nadir ağac növlərinin qorunduğu qoruqlar hansılardır?

- İlisu, İsmayılı, Göygöl
- Pirqulu, Qızılağac, Şirvan

- ✓ Bəsirtçay, Hirkan, Eldar qoruğu
 - Qobustna, Altıağac, Qarayazı
 - Türyançay, Göyçay, Ağgöl
- 496.** Təbii landşaftlarının qorunması məqsədilə yaradılan və əsas hissəsi dağ-meşə landşaftı olan qoruqlar hansılardır?
- Göyçay, Şirvan, Hirkan
 - Qızılağac, Ağgöl, türyançay
 - ✓ İsmayılı, Zaqatala, İlisu
 - Pırqulu, Qobustan, Bəsirtçay
 - Qarayazı, Altıağac, Göygöl
- 497.** Relikt bitki növləri əsasən hansı qoruq landşaftlarında yayılmışdır?
- Qızılağac, Zaqatala, İlisu
 - Altıağac, Qarayazı, Şirvan
 - Göyöl, Ağgöl, Qobustan
 - ✓ Hirkan, Eldar, Vəsitçay
 - Göyçay, Türyançay, Hirkan
- 498.** Dağ-meşə qurşağı zonalarının tərkibinə, strukturuna, torpaq xüsusiyyətlərinə və rütubətlənmə rejiminə görə fərqlənməsinin əsas səbəbi nədir?
- antropogen amil
 - litoloji və hidroloji amil
 - geobotanik amil
 - ✓ relyef-iqlim amili
 - tektonik amil
- 499.** Azərbaycan ərazisində yalnız tarixi-təsviri sənət qoruğu hansıdır?
- Eldar şamı
 - ✓ Qobustan
 - Şahdağ
 - Altıağac
 - Göygöl
- 500.** Dağ-meşə landşaftının differensiasiyasına əsasən hansı amillər daha çox təsir göstərir?
- orta illik yağıntıların miqdarı və litoloji tərkib
 - antropogen amillər və rütubətlənmə şəraiti
 - süxurların yerləşməsi və dəmyə əkinçiliyi
 - yamacların deqredasiyası və heyvandarlıq təsərrüfatı
 - ✓ hipsometrik şərait və yamacların ekspozisiyası